

2015

KARS

İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KARS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2015)

YAZARLAR

İş ve Meslek Danışmanı
Gökhan ÇELİK

İş ve Meslek Danışmanı
Gökhan BARİKAN

SUNUŞ

Bir ülkenin sahip olduğu en önemli kaynak şüphesiz nitelikli insan gücüdür. İşgücü piyasasındaki nitelikli insan gücü artışı, istihdam arttırıcı yatırımlara ağırlık verilmesini, işsizliğin azalmasını, diğer üretim faktörlerinin daha etkin kullanılmasını ve otomatik olarak verimliliğin artmasını sağlayacaktır.

Bireyleri ve toplumu derinden etkileyen işsizlikle mücadelede istihdam sağlayıcı yatırım ve kamu desteğine ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Buna bağlı olarak ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için önemli sosyo-ekonomik atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının güncel analizinin yapılması da kaçınılmazdır.

Bu doğrultuda İŞKUR İl Müdürlüğü Kars işgücü piyasası analiz çalışmasını yaparak işgücü piyasasının işgücü arz ve talebinin eşleşmesine objektif bir bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir. Bu sayede mesleki eğitimler ile işgücüne nitelik eleman kazandırılması, girişimciliğin arttırılması ile yeni iş imkânlarının oluşturulmaya çalışılması gibi istihdamın arttırılmasına yönelik politikaların uygulanması çerçevesinde, Çalışma ve İş Kurumunun sunduğu aktif işgücü uyum hizmetlerinin etkinliği daha da arttırılmış olacaktır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Kars İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Kars İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Günay ÖZDEMİR

Kars Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 245 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı I. dönem “Türkiye İşgücü Piyasası Analizi” hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Yusuf BULUT

Kars Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	I
ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR	ix
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	10
GİRİŞ.....	14
BİRİNCİ BÖLÜM	16
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ.....	16
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN	16
İŞKUR GÖSTERGELERİ	19
KAYITLI İŞSİZ	19
AÇIK İŞLER.....	20
İŞE YERLEŞTİRMELER	21
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ.....	23
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ.....	24
İKİNCİ BÖLÜM	26
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI.....	26
AMAÇ VE YÖNTEM	26
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	27
İŞYERİ VERİLERİ.....	28
AÇIK İŞLER.....	41
SONUÇ.....	84
KAYNAKÇA	86
EKLER.....	87
Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu	87
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları	94
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü	97
Ek 4- Ek Tablolar.....	104

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: İL DÜZEYİNDE TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	16
TABLO 2: KAYITLI İŞSİZLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI.....	20
TABLO 3: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI	21
TABLO 4: İŞE YERLEŞTİRMELERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI	23
TABLO 5: KURS VE KURSİYER GÖSTERGELERİ (2015*)	24
TABLO 6: YILLAR İTİBARIYLA İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŞVURAN VE HAK EDEN SAYISI (2015*)	24
TABLO 7: İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI (2015*)	25
TABLO 8: SEKTÖRLERE GÖRE İŞYERLERİNİN DAĞILIMI	28
TABLO 9: KARS'TA ÇALIŞANLARIN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI	29
TABLO 10: ÇALIŞANLARIN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI.....	32
TABLO 11: ÇALIŞAN SAYISI EN FAZLA OLAN MESLEKLER	33
TABLO 12: İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİ ORANLARI.....	34
TABLO 13: PART-TIME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİ VE ÇALIŞANLAR	35
TABLO 14: PART-TIME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNDE EN FAZLA ÇALIŞILAN MESLEKLER.....	36
TABLO 15: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNDE EN FAZLA ÇALIŞILAN MESLEKLER.....	36
TABLO 16: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNDE CİNSİYETE GÖRE EN FAZLA ÇALIŞILAN MESLEKLER	37
TABLO 17: SEKTÖRLERE GÖRE İŞKUR'DAN FAYDALANILAN HİZMETLERİN DAĞILIMI	40
TABLO 18: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMLARI.....	42
TABLO 19: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN DAĞILIMLARI	44
TABLO 20: AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI	45
TABLO 21: AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI	46
TABLO 22: AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI	47
TABLO 23: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI	48
TABLO 24: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI	49
TABLO 25: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARI	50
TABLO 26: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARI.....	51
TABLO 27: EN ÇOK AÇIK İŞ OLAN MESLEKLERİN ARANMA KANALLARI.....	52
TABLO 28: YAŞ GRUPLARINA GÖRE İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERİNİ ARAMA KANALLARI	52
TABLO 29: ARAMA KANALINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ	53
TABLO 30: İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI.....	53
TABLO 31: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI.....	54
TABLO 32: PART-TIME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI	54
TABLO 33: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET AYRIMLI DAĞILIMI.....	55
TABLO 34: AÇIK İŞLERDE CİNSİYETE GÖRE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYİ	59

TABLO 35: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN ASGARI EĞİTİM DÜZEYİ	59
TABLO 36: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN ASGARI EĞİTİM DÜZEYİ	60
TABLO 37: AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI.....	61
TABLO 38: ASGARI EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ	61
TABLO 39: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ.....	62
TABLO 40: İŞYERİ YAŞINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ.....	62
TABLO 41: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ	62
TABLO 42: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI	64
TABLO 43: MESLEK GRUPLARINA GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME VE AÇIK İŞ SAYISI	65
TABLO 44: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	67
TABLO 45: MESLEKLER BAZINDA TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ*	73
TABLO 46: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANMA DURUMUNA GÖRE ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU	74
TABLO 47: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL BAZDA ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU	75
TABLO 48: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL BAZDA ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU.....	76
TABLO 49: PART-TIME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU	78
TABLO 50: İŞYERLERİNİN ÇALIŞMA BİÇİMİNE GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANLARI	79
TABLO 51: SEKTÖRLER İTİBARIYLA NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ VE ORANLARI	80
TABLO 52: MESLEK GRUPLARI İTİBARIYLA NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANLARI.....	81
TABLO 53: NET İSTİHDAM ARTIŞI VE AZALIŞI BEKLENEN İLK 10 MESLEK	82
TABLO 54: ÖZELLİKLERİNE GÖRE İŞYERLERİNİN NET ARTIŞ BEKLEDİĞİ MESLEKLER.....	82
TABLO 55: SEKTÖRLERE GÖRE İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ.....	83

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK 1: İL DÜZEYİNDE TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	17
GRAFİK 2: KAYITLI İŞSİZLERİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI	19
GRAFİK 3: YILLARA GÖRE AÇIK İŞ	20
GRAFİK 4: YILLAR İTİBARI İLE CİNSİYETE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME	22
GRAFİK 5: SEKTÖRLERE GÖRE ORTALAMA ÇALIŞAN SAYILARI	30
GRAFİK 6: İŞYERLERİNİN YAŞ GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI	31
GRAFİK 7: MESLEK GRUBU VE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞANLAR	32
GRAFİK 8: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI ORANLARI.....	38
GRAFİK 9: İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİNİN YAŞLARINA GÖRE DAĞILIMI.....	39
GRAFİK 10: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANMA SÜRELERİNİN DAĞILIMI	39
GRAFİK 11: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİ.....	41
GRAFİK 12: CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMLARI.....	43
GRAFİK 13: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖRLERE VE YAŞ GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI	44
GRAFİK 14: AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI	49
GRAFİK 15: AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYİ.....	58
GRAFİK 16: İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU	63
GRAFİK 17: MESLEK GRUPLARINA GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME VE AÇIK İŞ ORANI.....	66
GRAFİK 18: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ	68
GRAFİK 19: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ	69
GRAFİK 20: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ*	71
GRAFİK 21: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ	76
GRAFİK 22: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ.....	77
GRAFİK 23: PART-TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ	78

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakanız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kars ili işgücü piyasası araştırması raporu, il genelinde uygulanacak politikaların hazırlık aşamasında faydalanılması gereken önemli bir kaynaktır. Raporda saha çalışması sonucu elde edilen verilerin işlenmesiyle ortaya çıkan bilgiler Kars'ın işgücü piyasasının genel durumu ortaya koymaktadır.

İlin temel işgücü göstergelerine 2008-2013 dönem aralığında bakıldığında, ekonomik olarak üreten nüfusun 2010 yılına kadar azaldığını 2010 yılından 2013 yılına kadar ise sürekli arttığını görülmekte ve 2010 yılı sonrasında işgücüne katılım oranı ve istihdam oranının arttığı görülmüştür. İşsizlik oranının ise 2011 yılında en yüksek seviyeye (yüzde 9) geldiği, 2012 yılında önemli ölçüde düştüğü (yüzde 6,4) ve 2013 yılında tekrar arttığı (yüzde 6,6) görülmektedir.

Kars ilinde İŞKUR'a Kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle 10 bin 396'ya yükselmiştir. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2013 yılında bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllarda ise artış yine devam etmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında 1 bin 049 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 3 bin 161 kişiye çıkmıştır. Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu ilk üç meslek sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Beden işçisi (Temizlik), Beden İşçisi (İnşaat) meslekleridir.

2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 2 bin 206 dır. Açık işlerde birinci sırayı 359 açık iş ile Temizlik Görevlisi ikinci sırayı 195 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırayı ise 162 açık iş ile Güvenlik Görevlisi meslekleri almaktadır.

2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı bin 396 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının fazlaca aşılacağı tahmin edilmektedir. En çok işe yerleştirme yapılan mesleklerin başında Temizlik Görevlisi, Güvenlik görevlisi ve beden İşçisi (Genel) gelmektedir.

Kars'ta 2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 562 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 707 kişi katılmıştır. Aynı dönem düzenlenen aktif iş gücü programından 263 tanesi İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ve 18 tanesi de Meslek Edindirme Kursu (MEK) dur.

Kars ilinde 2015 Yılı Haziran ayı itibariyle işsizlik ödeneğine başvuru yapan ve hak eden kişi sayısı 642 kişi olmuştur.

16 Mart – 30 Nisan 2015 tarih aralığında İşgücü Piyasası Analizi saha çalışması tamamlanmıştır. Bu kapsamda, Kars genelinde 245 işyeri ile yüz yüze görüşülerek veri toplanmıştır.

Araştırma kapsamındaki işyerlerinin büyük bir bölümünün Toptan Perakende ve Ticaret sektöründe olduğu tespit edilmiştir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 23,2) ile İmalat (yüzde 11) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 70'ini oluşturmaktadır.

Kars ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 bin 521 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 86'sı erkek, yüzde 16'sı kadındır. En fazla kadın çalışanın bulunduğu sektör, toplam çalışan sayısının da en fazla olduğu Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Bu sektörü İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörü takip etmektedir.

Kars ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 34,7'si 5-9 yaş grubunda olan işyerleridir. Daha sonra ise daha 15-19 yaş grubunda olan işyerleri gelmektedir. En az işyeri ise 25 ve üzeri yaşta işyerleridir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdedir. Çalışanların yüzde 27'si bu meslek grubundadır. Kars'ta erkeklerin yüzde 82'si, kadınların ise 18'i nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Kars ilinde en fazla çalışmanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği olduğu görülmektedir.

Kars ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 10'u part-time çalışana sahiptir. En fazla Part-time eleman çalıştıran iş yerlerinin Madencilik ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmüştür. Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Taksi Şoförü, Garson ve Temizlik Görevlisi olmuştur.

Kars ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 18,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır. En fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Kars'taki işyerlerinin yüzde 52'si, İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 82,4 ile en fazla işveren danışmanlığı hizmeti almışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 79 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 62,8 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 45,2 ile işbaşı eğitim programları hizmetleri takip etmiştir. Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 15-19 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 92,4'ünün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir.

Kars ilindeki işyerlerinin yüzde 21,8'i açık iş olduğunu belirtmiştir. Açık iş sayısı ise 151 olarak tespit edilmiştir. En fazla açık iş oransal olarak yüzde 31,2 ile İnşaat sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. İmalat sektörü ise yüzde 22,6 ile üçüncü sırada yer almıştır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Kars'ta toplam açık işlerin yüzde 23,3'ü için a kadın çalışan talep edilmiştir. Açık işler için cinsiyet "farketmez" diyen işyerlerinin oranı ise yüzde 13,3 dür.

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş aralığındaki işyerleri olduğu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş aralığındaki işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep yüzde 24,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır. İkinci sırada yüzde 23,2 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslek grupları yer almaktayken bu sırayı yüzde 20,1 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu takip etmektedir.

Açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla açık iş bulunan il üç mesleğin sırasıyla Süt Toplama İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri olduğu görülmüştür.

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımına bakıldığında, birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir.

Kars'ta açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme, Satış ve Pazarlama, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışmasına Uyum ve son olarak Yabancı Dil becerisi gelmektedir.

Kars ilinde açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi "farketmez", genel lise ve lise altı şeklindedir.

Kars ilindeki işyerlerinin yüzde 56,1'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Kars ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir. Kars'ta araştırma kapsamında bulunan iş yerlerinin yüzde 21,8 inde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Bu durum büyüme eğilimi olan işyerlerinin nitelikli eleman bulamama nedeni ile adım atamadığının bir göstergesidir. Aynı oran Türkiye genelinde ise yüzde 26,9'dur.

Kars ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerlerinin Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırası ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile imalat sektörleri izlemektedir.

İlde araştırma kapsamında en fazla temininde güçlük çekilen ilk üç mesleğin Garson (Servis Elemanı), Aşçı, Satış Danışmanı olduğu görülmüştür.

Kars'ta araştırma kapsamındaki işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenleri oransal olarak yüzde 81,6 Gerekli Mesleki Beceriye/Nitelige Sahip Eleman Bulunamaması, yüzde 74,2 Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, yüzde 36,8 Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,

yüzde 31,7 işveren tarafından işaretlenen Önerilen Ücretin Az Bulunması ve yüzde 28,5 Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın yapıldığı döneme göre, 2016 yılının Mart-Nisan aylarında Kars'ta tüm sektörlerde 297 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen tek sektörün İdari ve Destek Hizmetleri faaliyetleri olduğu görülmektedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri Sektörlerinde herhangi bir değişiklik beklenmemektedir. Bunun yanı sıra Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü yüzde 22,2 oranında 25 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur.

Kars'ta meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 178 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grupları takip etmektedir.

GİRİŞ

Kars ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibarıyla yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımınıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibarıyla idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibarıyla değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kars ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Kars işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla bulunduğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRA2** olarak sınıflandırılan iller Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan'dır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Kars ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Kars iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Kars ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri¹

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	56,2	4,1	53,9
2009	54,9	7,4	50,8
2010	52,2	7,4	48,3
2011	54,5	9,0	49,6
2012	56,0	6,4	52,4
2013	59,5	6,6	55,5

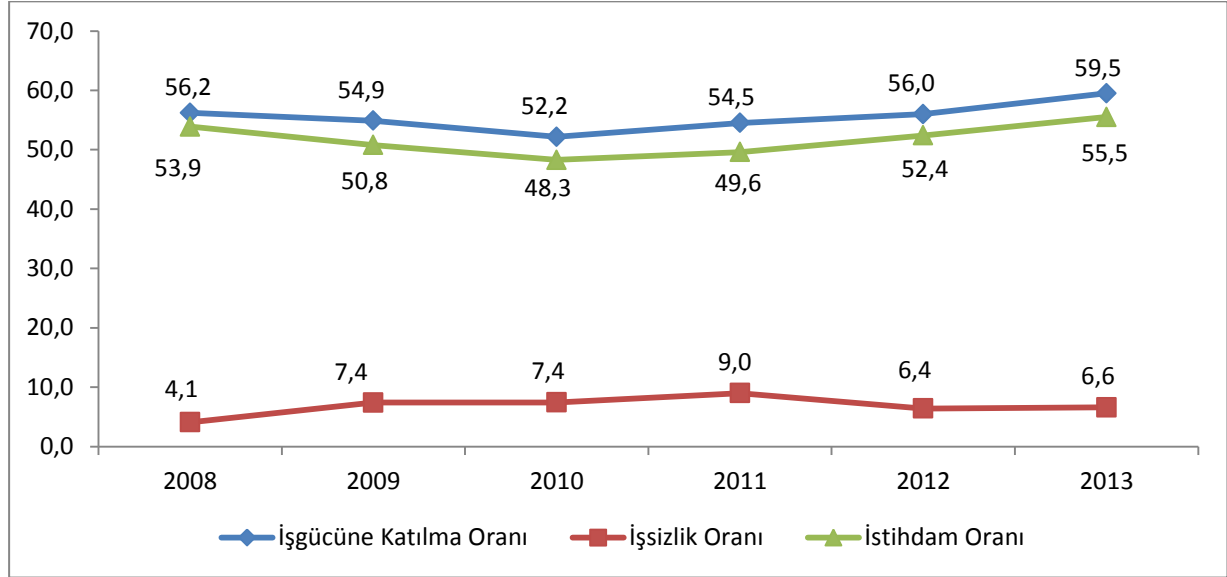
Kaynak: TÜİK

¹ TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından 2010 yılına kadar düşüş göstermekteyken 2010 yılından 2013 yılına kadar ise artış olduğu görülmektedir. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun 2010 yılına kadar azaldığını 2010 yılından 2013 yılına kadar ise sürekli arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise işgücüne katılma oranına paralellik göstererek 2008 yılından 2010 yılına kadar düşüş göstermekteyken 2010 yılından 2013 yılına kadar ise sürekli bir artış göstermektedir. Söz konusu oran 2013 yılında 55,5'lik oranla 2008-2013 yılının en üst seviyesine çıkmıştır. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmemesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Kars ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu duruma

nazaran istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Kars ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının üzerinde işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bunlar da Kars ili işgücü piyasası için olumlu göstergelerdir.

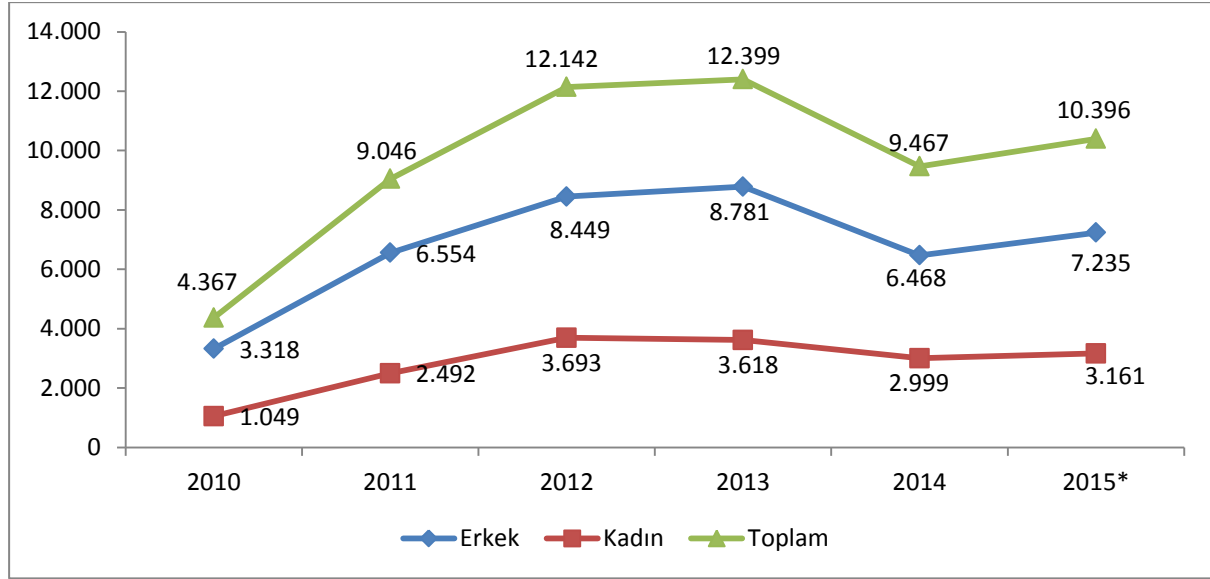
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdır.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemlerde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Kars ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Kars ilinde 4 bin 367 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 10 bin 396'ya yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2013 yılında bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllarda ise artış yine devam etmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında 1 bin 049 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 3 bin 161 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 2015*

Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	2948
Beden İşçisi (Temizlik)	988
Beden İşçisi (İnşaat)	272
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	270
Satış Danışmanı	225
Büro Memuru (Genel)	214
Temizlik Görevlisi	208
Sekreter	199
Bilgisayar İşletmeni	153
Ağır Kamyon Şoförü	140
Diğer Meslekler	4779
Toplam	10396

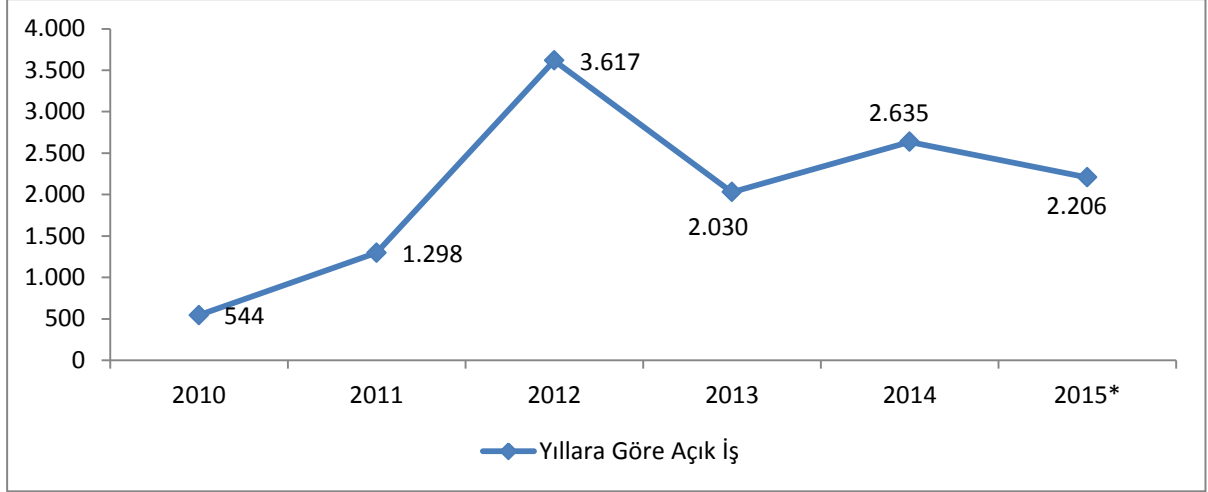
Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 10 bin 396'dır. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında hizmetli (kamu kuruluşları), satış danışmanı, büro memuru, temizlik görevlisi, sekreter, bilgisayar işletmeni ve ağır kamyon şoförü mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha çok Toplum Yararına Programlarda istihdam edildiği ve en çok bu sektörde iş arayan bulunduğu kayıtlı işsizler nitelik gerektirmeyen meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 544 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2012 yılında 3 bin 617 kişi ile en yüksek seviyeye çıkmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 2 bin 206 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2012 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı 359 açık iş ile Temizlik Görevlisi ikinci sırayı 195 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırayı ise 162 açık iş ile Güvenlik Görevlisi almaktadır. Açık işlerde bu mesleklerin ilk üç sırada yer almasında taşeron firmaların yapmış oldukları ihaleli işler sonrasında istihdamın bu mesleklerde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Açık İş
Temizlik Görevlisi	359
Beden İşçisi (Genel)	195
Güvenlik Görevlisi	162
Bilgi İşlem Destek Elemanı	154
Beden İşçisi (Temizlik)	134
Garson (Servis Elemanı)	72
Satış Danışmanı	65
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	61
Hasta Bakımı Teknisyeni	54
Aşçı	47
Diğer Meslekler	903
Toplam	2206

Kaynak: İŞKUR * Ocak-Haziran dönemi

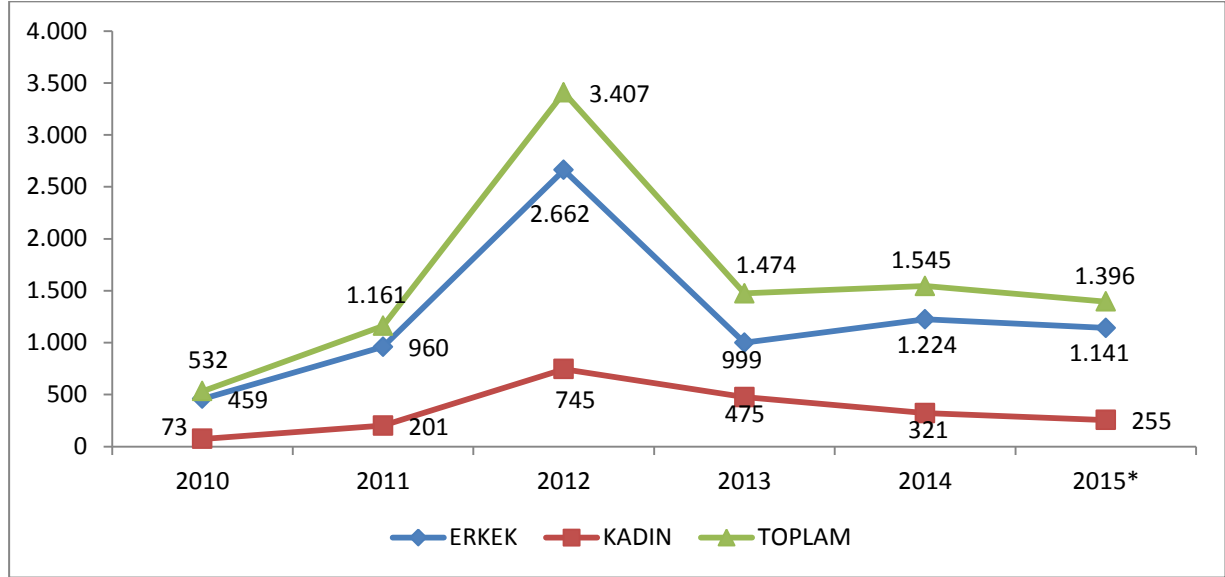
İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 532 olan işe yerleştirme sayısı 6 kattan fazla artarak 2012 yılında 3 bin 407'ye çıkmıştır. 2013 yılında ise büyük bir düşüşle bin 474'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış, kamuda işe yerleştirme sayısının 2012 yılında fazla iken, 2013 yılında az olmasından kaynaklanmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık

döneminde ise işe yerleştirme sayısı bin 396 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının fazlaca aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarında 2012 yılı itibariyle belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Bu artışın arkasında; İŞKUR'un aktif işgücü politikaları ile rol üstlenmesi yatmaktadır. 2012 sonrasında ise işe yerleştirme sayısı düşse de 2011 ve öncesindeki yıllara göre daha yüksektir. 2012 yılı sonrasında kadın istihdamındaki sürekli azalış dikkat çekicidir. Bu durum kadın istihdamını artırıcı yönde çalışmalar yapılması gerektiğini göstermektedir.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında ilk on mesleği tablo 3 te görmekteyiz. En çok işe yerleştirme yapılan mesleklerin başında Temizlik Görevlisi, Güvenlik görevlisi ve beden İşçisi (Genel) gelmektedir. Açık işler tablosunda da değinildiği üzere bu mesleklerin yüksek çıkmasında kamu kurumları taşeron firmalarının bu mesleklerde işe yerleştirme yapmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında büyük oranda örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İŖe YerleŖtirmelerin Mesleklere Gre Dağılımları 2015*

Meslek	İŖe YerleŖtirme
Temizlik Grevlisi	247
Gvenlik Grevlisi	210
Beden İŖçisi (Temizlik)	169
Beden İŖçisi (Genel)	152
Hasta Bakımı Teknisyeni	54
Garson (Servis Elemanı)	43
AŖçı	31
SatıŖ DanıŖmanı	30
Ağır Kamyon Ŗofr	30
Beden İŖçisi (İnŖaat)	28
Diğer Meslekler	402
Toplam	1396

Kaynak: İŖKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EğİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık blmnde aktif iŖgc programları kapsamında 562 adet program dzenlenmiŖ ve bu programlara toplam 707 kiŖi katılmıŖtır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 784 kiŖi programdan yararlanmıŖtır.

İŖbaŖı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gren, iŖe alımlarda ve meslekte tecrbe edinme noktasında en anlamlı geri dnŖlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık dneminde 263 İEP dzenlenmiŖ olup 374 kiŖi bu programlardan faydalanmıŖtır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 18 adet kurs dzenlenmiŖ olup 377 kiŖi bu kurslardan faydalanmıŖtır.

İŖKUR'un dzenlediği aktif iŖgc programları kiŖilerin iŖgc piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kiŖilere meslek kazandırmakta, hem de kiŖilerin iŖgc piyasasına giriŖinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri 2015*

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	18	377	263	374	0	0	281	751	69	3.784
2014	17	327	295	350	5	200	317	877	75	3.767
2013	7	78	266	325	1	24	274	427	67	4.951
2012	16	609	95	105	4	106	115	820	58	3.460
2011	21	335	17	17	4	143	42	495	36	497
2010	34	572	2	3	0	0	36	575	21	390

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Kars ilinde 2015 yılının ilk altı ayında 828 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneği hak eden sayısı yıllar itibari ile artmaktadır. 2015 yılı ilk altı aydaki veriler incelendiği zaman 2014 yılından daha yüksek sayıda kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	642
2014	752
2013	546
2012	481
2011	355
2010	380

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı 2015*

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	120
Beden İşçisi (Temizlik)	48
Temizlik Görevlisi	30
Ağır Kamyon Şoförü	29
Şoför (Yolcu Taşıma)	23
Beden İşçisi (İnşaat)	18
Şoför-Yük Taşıma	17
Kamyonet Şoförü	17
Aşçı	11
Diğer Meslekler	309
Genel Toplam	642

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu”² kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Nisan 2016 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kısımları dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Kars ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışmanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir.

² Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

Çalışma kapsamında Kars ilinde 245 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 4 bin 521 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Kars ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 245 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 13 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe işyeri bulunmamaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektör	10+
Madencilik ve Taş ocakçılığı	1
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	2
İnsan Sağlığı ve Sosyal hizmet Faaliyetleri	4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	9
Eğitim	10
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13
Ulaştırma ve Depolama	16
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	17
İmalat	27
İnşaat	57
Toptan ve Perakende Ticaret	83
Toplam	245

Kaynak: İPA 2015

Kars ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 23,2) ile İmalat (yüzde 11) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 70'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 68,1 dir. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Kars ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarısından fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Kars'ta üçüncü sıradadır.

Kars ilinde en az işyeri Madencilik ve Taş ocakçılığı ile Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerindedir. Yukarıda belirtildiği üzere Bilgi ve İletişim, Gayri Menkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence ve Finans sektöründe ise işyeri bulunmamaktadır

Kars ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 bin 521 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 86'sı erkek, yüzde 16'sı kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Kars'ta kadın çalışan sayısının Türkiye geneline göre daha az olmasının sebebi, kadınların sadece belirli alanlarda çalışmak istemesidir. Örneğin Kars'ta çalışmak isteyen kadınların çoğu kamuda veya kamudan ihale almış taşeron firmalarda çalışmak istemektedir. Bu durum ilde kurumsal firma sayısının az olması ve özel sektördeki çalışma saatlerinin fazla olması gibi sebeplerden kaynaklanmaktadır.

Kars ilinde en fazla kadın çalışanın bulunduğu sektör, toplam çalışan sayısının da en fazla olduğu Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Bu sektörü İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörü takip etmektedir. Bu durum yukarıda açıklandığı gibi Kars'ta çalışma hayatına girmek isteyen kadınların seçici davrandıklarını desteklemektedir.

Kars'ta araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Kars'ta Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	10+		
	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve Taş ocakçılığı	1	11	12
İmalat	33	270	303
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0	44	44
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	1	1
İnşaat	112	993	1.105
Toptan ve Perakende Ticaret	183	1039	1.222
Ulaştırma ve Depolama	18	257	275
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	44	209	253
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	9	102	111
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	152	582	734
Eğitim	122	209	331
İnsan Sağlığı ve Sosyal hizmet Faaliyetleri	37	38	75
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3	52	55
Toplam	714	3.807	4.521

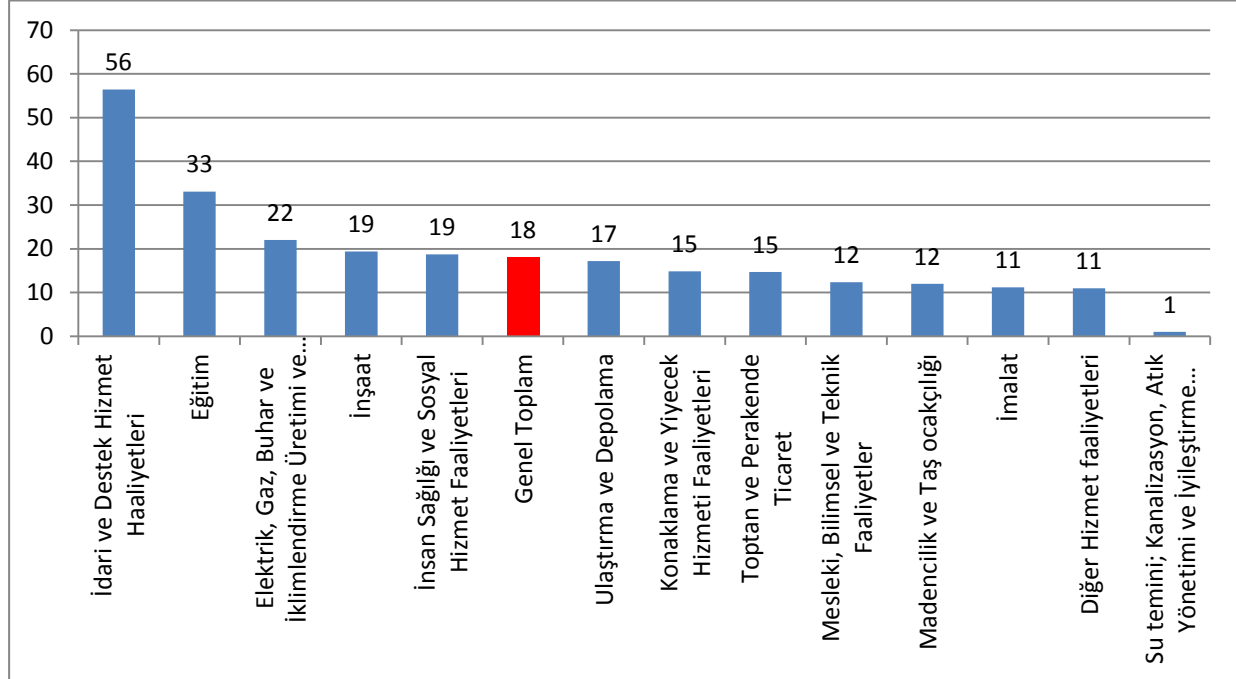
Kaynak: İPA 2015

Kars'ta en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 68'i bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 62'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 6 puanlık bir düşüş söz konusudur.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

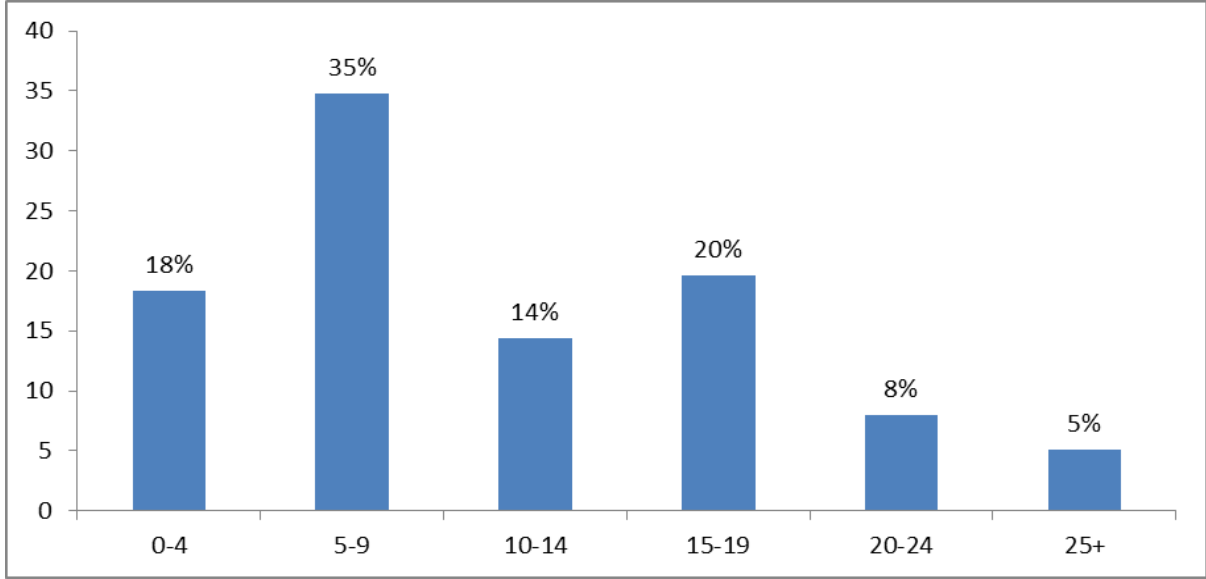
Kaynak: İPA 2015

Kars ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 18'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Kars'taki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Kars'ta ise İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri ve İnşaat sektörü ortalamanın üstünde iken Toptan ve perakende ticaret sektörü ortalamanın altındadır. İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Kars'ta bu sayı 11'dir.

Kars ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 34,7'si 5-9 yaş grubunda olan işyerleridir. Daha sonra ise daha 15-19 yaş grubunda olan işyerleri gelmektedir. En az işyeri ise 25 ve üzeri yaştaki işyerleridir. Bu durum Kars'ta köklü ve kurumsal firma sayısının az olduğunu göstermektedir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Kars'taki işyerlerinin her yaş grubuna dağılımı dengeli dağılmasa da en fazla işyerinin 5-9 yaş grubunda olması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdedir. Çalışanların yüzde 27'si bu meslek grubundadır. Bunun en önemli sebepleri Kars'ta sanayinin gelişmemiş olması ve kurumsal firma sayısının az olmasıdır. Bu durum nitelikli iş gücünün il dışına yönelmesine dolayısıyla göçe sebep olmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekleri yüzde 25 ile Hizmet ve Satış Elemanları takip etmektedir. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

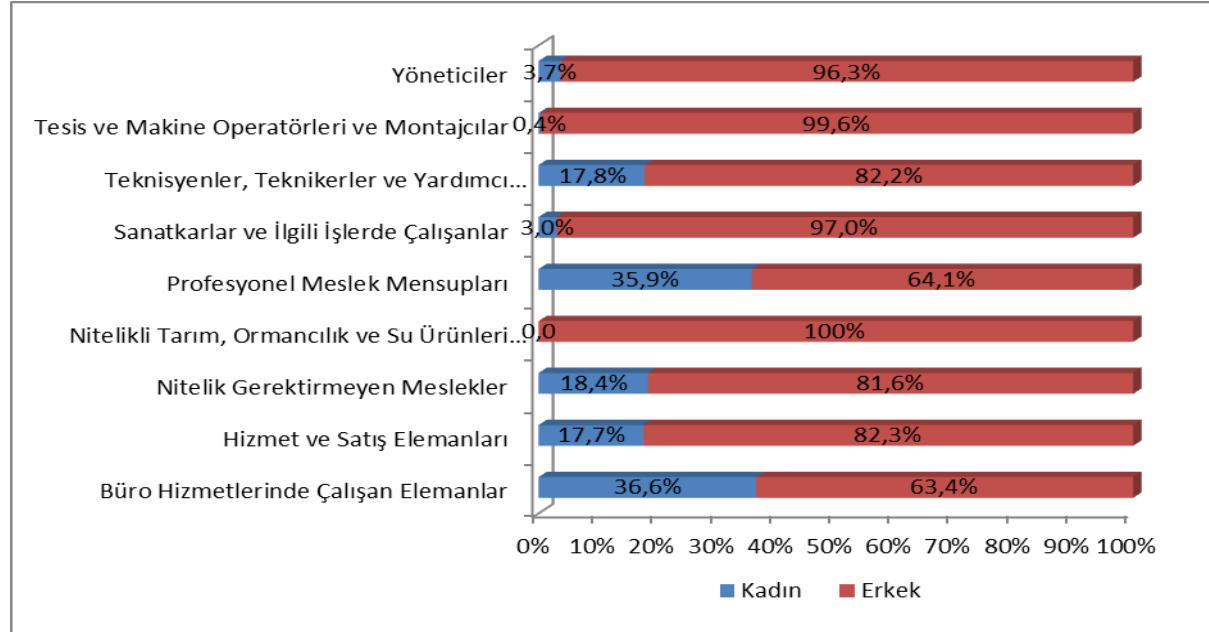
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	10+		
	Kadın	Erkek	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	71	123	194
Hizmet ve Satış Elemanları	200	932	1.131
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	226	1.000	1.226
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	9	9
Profesyonel Meslek Mensupları	129	230	359
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15	486	501
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	61	283	344
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2	486	488
Yöneticiler	10	259	269
Genel Toplam	714	3.807	4.521

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta erkeklerin yüzde 82'si, kadınların ise 18'i nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Erkeklerde nitelsiz işlerde çalışma oranı kadınlara göre daha yüksektir. Kars'ta erkekler ve kadınların en fazla çalıştığı meslek grubunun Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olduğu görülmektedir.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Kars ilinde kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde de bu durum aynıdır. İlin sosyo-ekonomik kültürel yapısı ve kurumsal firma sayısının çok az olması bu durumun genel kaynaklarından biri olduğu düşünülmektedir. Gerek il bazında gerek ulusal bazda bakıldığında kadınların istihdam alanlarının azlığı veya istihdam edilebilirlik seviyelerinin düşük

olması hanede çalışabilecek kişi sayısının artmasına engel olmaktadır. Bu durumda bölgede yaşayan halkın ekonomik olarak sıkıntı yaşamamasına neden olmaktadır. Kars ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Yöneticiler Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu mensuplarının tamamının erkek olduğu görülmektedir. Kars'ta kadınlar özellikle İmalat sektöründe makine veya mesleki beceri gerektiren mesleklerden ziyade büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	Kadın	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Büro İşçisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Bilgi İşlem Destek elemanı	Beden İşçisi (Genel)
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Temizlik Görevlisi	Büro İşçisi
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Garson (Servis Elemanı)	Kasiyer	Beden İşçisi (Temizlik)
Büro İşçisi	Aşçı	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Aşçı	Sekreter	Garson (Servis Elemanı)
Satış Elemanı (Perakende)	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Taksi Şoförü	Ön Muhasebeci	Aşçı
Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)	Satış Elemanı (Perakende)

Kaynak: İPA 2015

Kars ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği olduğu görülmektedir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu mesleğin Büro İşçisi olduğu görülmektedir. Bu sonuç erkek çalışanlara göre Kadın Çalışan oranının en fazla olduğu meslek grubunun Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olması sonucuyla paralellik göstermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Kars ilinde yüzde 83,3'tür. Kars Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Kars'taki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin tamamına yakınına hizmet sunma imkânı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
İnşaat	% 69,2	19,3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	% 75,0	3,3
İmalat	% 81,5	10,8
Toptan ve Perakende Ticaret	% 84,1	34,2
Ulaştırma ve Depolama	% 87,5	6,9
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	% 100,0	1,0
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	% 100,0	0,5
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	% 100,0	8,3
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	% 100,0	6,4
Eğitim	% 100,0	4,9
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	% 100,0	2,0
Diğer Hizmet faaliyetleri	% 100,0	2,5
Genel Toplam	% 83,3	100,0

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin çoğu sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İmalat sektörleridir. İşyeri sayılarının da bu sektörlerde fazla olması dikkate alınmalıdır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, Diğer Hizmet faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Kars ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden oldukça yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Kars ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin toplamının yüzde 10'u part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Kars'ta part-time çalışanı olan işyeri oranı Türkiye'den daha yüksektir.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik ve Taş ocakçılığı	%100,0	1	11	12
İmalat	%3,7	2	14	16
İnşaat	%9,6	3	59	62
Toptan ve Perakende Ticaret	%6,1	44	57	101
Ulaştırma ve Depolama	%18,8	13	125	138
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	%29,4	22	83	105
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	%12,5	6	15	21
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	%7,7	10	96	106
Eğitim	%10,0	55	106	161
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	%25,0	3	10	13
Genel Toplam	%10,0	158	576	735

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta araştırma kapsamına giren 16 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 10 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı Eğitim sektöründedir.

Madencilik sektöründeki işyerlerinin tamamında part-time çalışan bulunmaktadır. Araştırma kapsamındaki işyerlerinden Madencilik sektöründe faaliyet gösteren iş yeri sayısı 1'dir. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 29,4'tür. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Kars ilinde en yüksek orana sahip olan Madencilik sektöründedir.

Kars'ta part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 21,5'i kadındır. Türkiye genelinde ise Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39,4'ü kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabii ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	Erkek	Toplam
Satış Danışmanı	Taksi Şoförü	Taksi Şoförü
Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Büro İşçisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Kasiyer	Minibüs Şoförü	Satış Danışmanı
Garson (Servis Elemanı)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Minibüs Şoförü
Sınıf Öğretmeni	Diğer Elektrik Teknisyenleri	Şoför (Yolcu Taşıma)
Aşçı	Satış Danışmanı	Diğer Elektrik Teknisyenleri
Cep Telefonu ve Aksesuarları Satış Elemanı	Büro İşçisi	Büro İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Aşçı
Okul Öncesi Öğretmeni	Aşçı	Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Taksi Şoförü, Garson ve Temizlik Görevlisi olmuştur.

Kars ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 18,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Kars ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Sektör	İş yeri	Çalışan		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	37,0	16	113	129
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	100,0	0	44	44
İnşaat	9,6	94	597	692
Toptan ve Perakende Ticaret	14,6	28	144	172
Ulaştırma ve Depolama	25,0	10	84	94
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	35,3	23	95	118
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	46,2	119	377	496
Genel Toplam	18,6	291	1.454	1.745

Kaynak: İPA 2015

Kars iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Kars ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Madencilik ve Taş ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler,

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörlerinde Kars ilinde vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Kars ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla erkek vardiyalı çalışanı olan sektörün İnşaat ve en fazla vardiyalı kadın çalışanı olan sektörün ise İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü olduğu görülmüştür.

Kars ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 16,7'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 40,7'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabii ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Büro İşçisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Bilgi İşlem Destek Elemanı	Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Beden İşçisi (Temizlik)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Beden İşçisi (Genel)
Kasiyer	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Büro İşçisi	Büro İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Bilgi İşlem Destek Elemanı
Bulaşıkçı (Stevard)	Beden İşçisi (Temizlik)	Güvenlik Görevlisi
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Bilgisayar Ağ Sistemleri ve Yönlendirme Elemanı	Diğer Elektrik Teknisyenleri	Garson (Servis Elemanı)

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Büro İşçisi, Bilgi İşlem Destek Elemanı ile Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Kars ilinde erkeklerde Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı ve Temizlik Görevlisi iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır. Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi (Silahlı) ve Güvenlik Görevlisi (Silahsız) mesleklerinde hem kadınlarda hem de erkeklerde vardiyalı çalışma olduğu görülmektedir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin sadece yüzde 1,6'sı ihracat yapmaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. Kars'ta ihracat yapan işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret ve Madencilik sektöründe faaliyet göstermektedirler. Türkiye'de ihracat

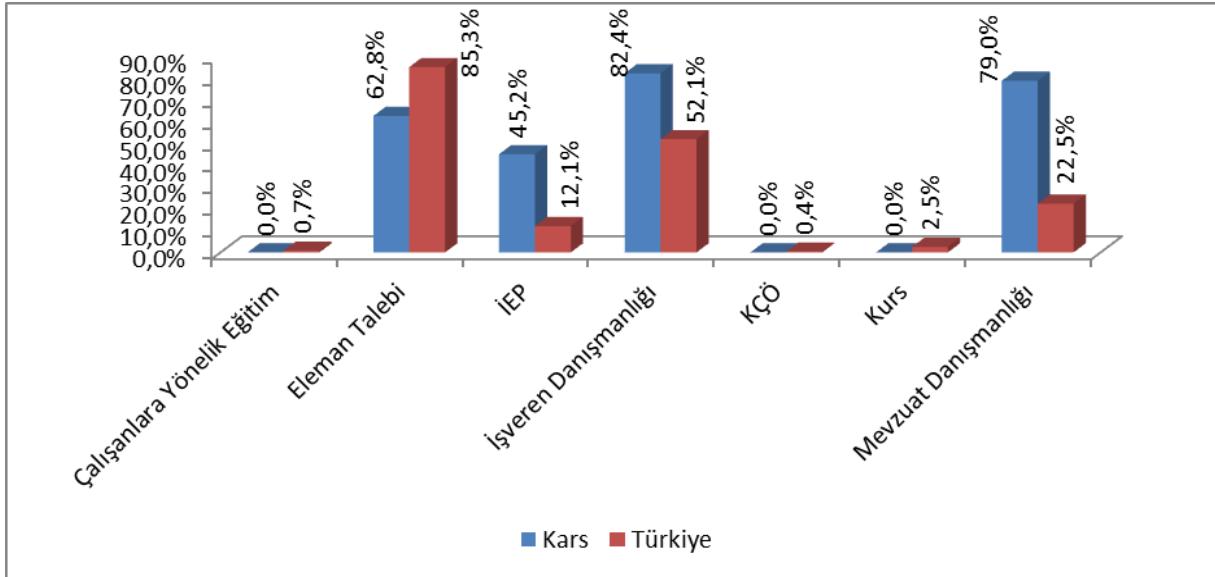
yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri almaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Beden İşçisi (Genel), Kaşar Peyniri İmalat Ustası ve Pazarlamacı gibi meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk sırada Muhasebeci ve Ön Muhasebeci mesleği gelirken, erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Kaşar Peyniri İmalat Ustası ve Pazarlamacı meslekleri gelmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Kars'taki işyerlerinin yüzde 52'si, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

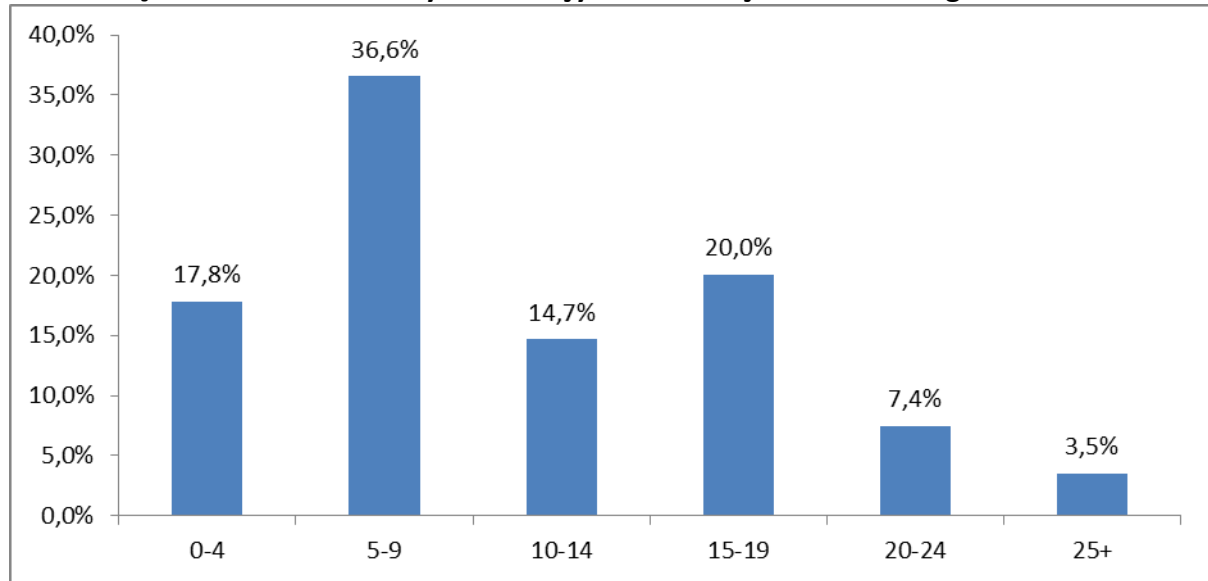
KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 82,4 ile en fazla İşveren danışmanlığı hizmeti almışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 79 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 62,8 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 45,2 ile işbaşı eğitim programları hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği (KÇÖ), kurs ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri olmamıştır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Kars ilinde İşveren Danışmanlığı, Eleman talebi, işbaşı eğitim programları ve mevzuat danışmanlığı hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana oluğu görölmektedir.

Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 15-19 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise

birbirine yakındır. Kars'ta araştırma kapsamındaki işyeri sayısı ile İŞKUR'dan faydalanan işyeri sayısı paralellik göstermektedir.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

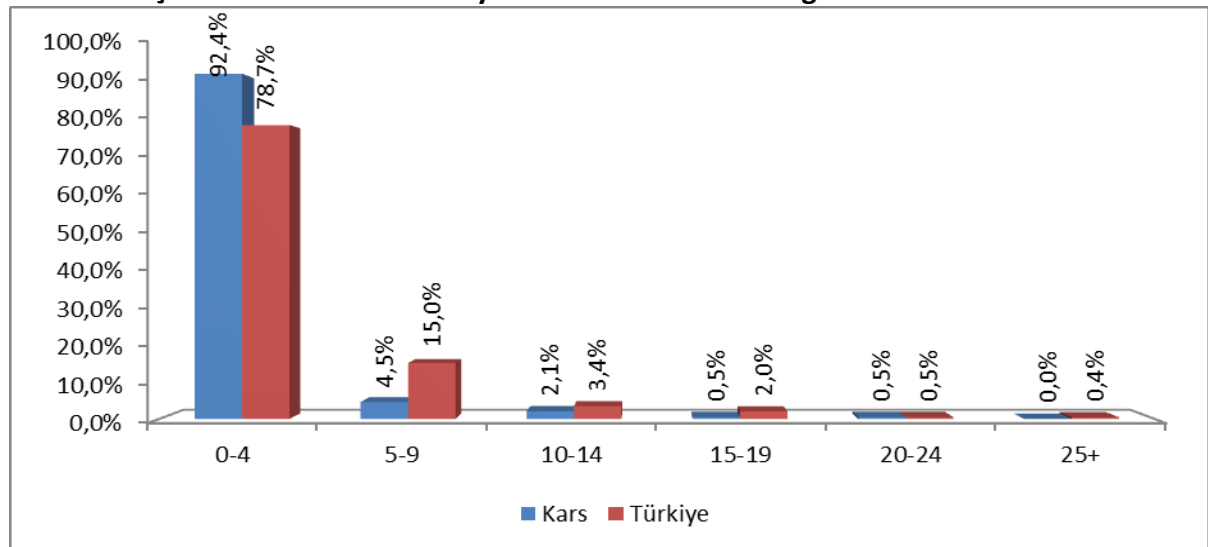

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden de en fazla yararlanan 5-9 yaşa sahip firmalardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 92,4'ünün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 15-19 ve 20-24 yıl arasındadır. 25

yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri tespit edilememiştir. Kars ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 17: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Mevzuat Danışmanlığı
İmalat	72,7%	63,6%	86,4%	77,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	36%	32%	43%	39%
İnşaat	58%	14%	83%	83%
Toptan ve Perakende Ticaret	65%	52%	84%	81%
Ulaştırma ve Depolama	43%	36%	71%	71%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	71%	65%	82%	71%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	67%	33%	83%	83%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	62%	31%	100%	100%
Eğitim	70%	80%	60%	60%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	75%	75%	100%	100%
Diğer Hizmet faaliyetleri	40%	60%	60%	40%
Genel Toplam	62,8%	45,2%	82,4%	79,0%

KAYNAK: 2015 İPA

Kars ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanan İŞKUR hizmeti işveren danışmanlığı olmuştur. Sadece eğitim sektöründe işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir.

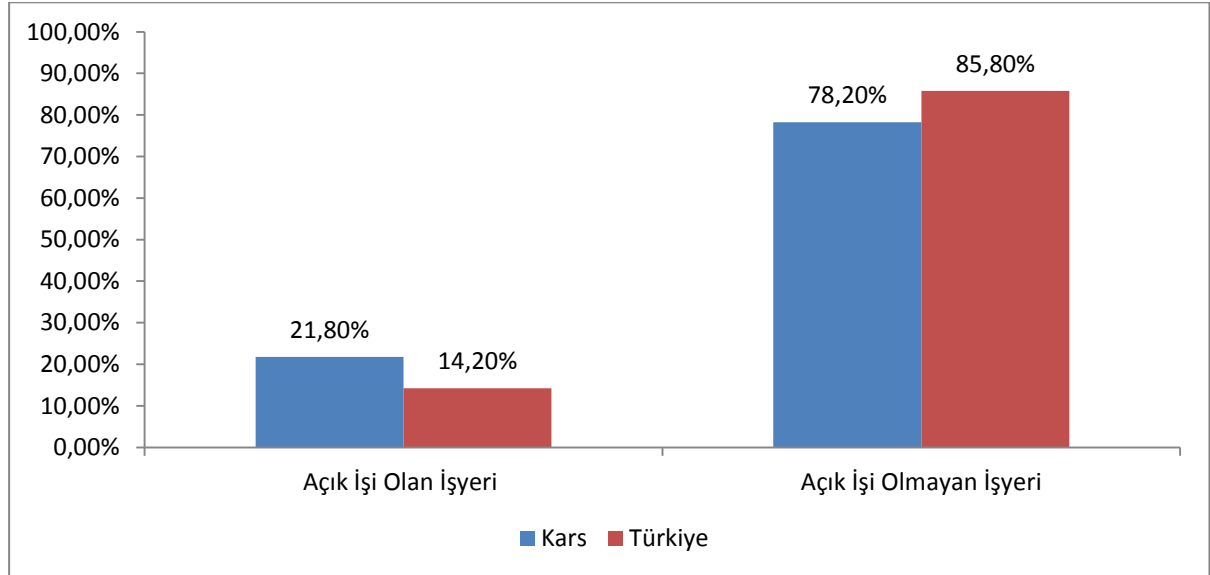
İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Kars ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden faydalanmamışlardır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri, ihracat yapan ve part-time çalışanı olan işyerlerine göre İŞKUR hizmetlerinden daha fazla faydalanmaktadır. Kars ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri Oranı

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilindeki işyerlerinin yüzde 21,8'i açık iş olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Kars'ta açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Kars ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 22,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarda Kars'ta açık iş oranlarında bir dengenin olduğunu göstermektedir.

Kars ilinde 245 işyeri arasından 53 işyeri açık iş olduğunu belirtmiştir. Açık iş olduğunu belirten işyerlerinde ise toplamda 151 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlerle göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 18: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Kars			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,0%
İmalat	34	22,6%	10,1%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıt.	1	0,7%	2,2%	0,2%	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönet. Ve İyileştirme Faal.	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	47	31,2%	4,1%	7,8%	1,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret	47	31,2%	3,7%	17,1%	1,8%
Ulaştırma Ve Depolama	1	0,7%	0,4%	3,7%	1,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6	4,0%	2,3%	8,8%	2,1%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0	0,0%	0,0%	3,4%	2,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4	2,7%	0,5%	6,1%	1,5%
Eğitim	6	4,0%	1,8%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5	3,3%	6,3%	2,0%	1,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	151	100,0%	3,2%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 31,2 ile İnşaat sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörü yüzde 22,6'lık açık iş oranı ile üçüncü sırada gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Eğitim, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımını ile son olarak Ulaştırma ve Depolama sektörleri izlemiştir.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı oranında ise ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

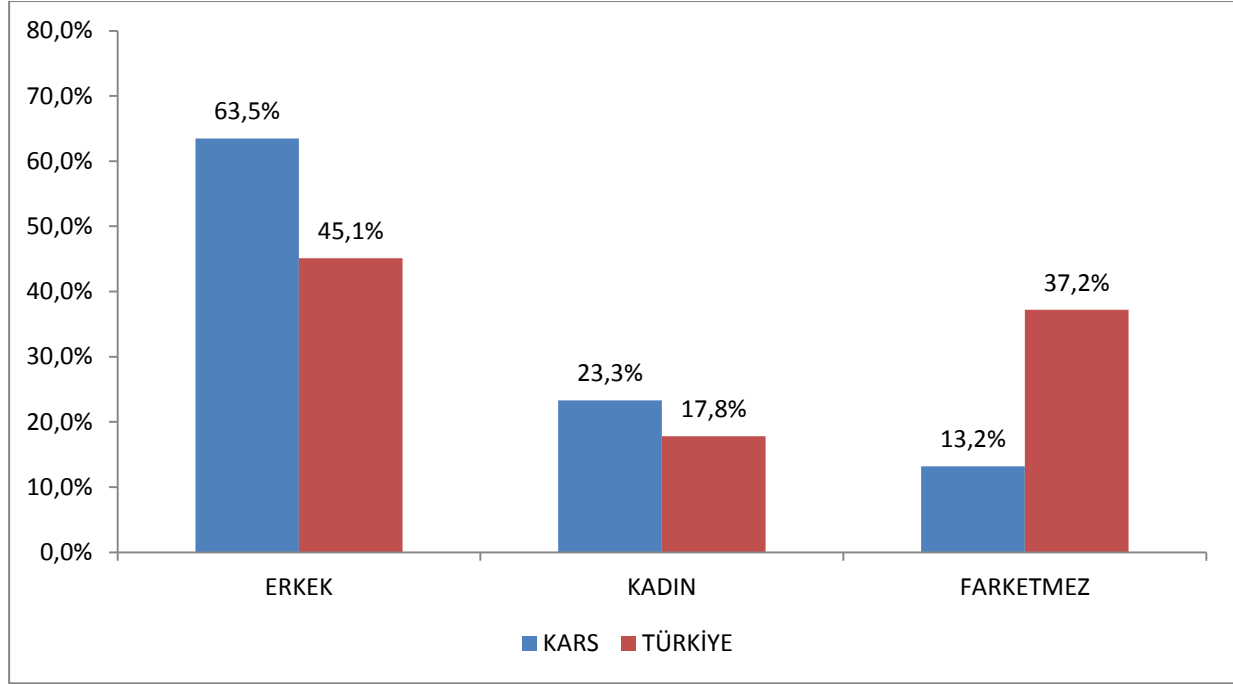
Kars ilinde açık iş oranı yüzde 3,2 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1,5 puan üzerindedir. Kars'ta sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 10,1 ile İmalat sektöründedir. Bunu yüzde 6,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü ve yüzde 4,1 ile İnşaat sektörü takip etmektedir. Bu üç sektörün dışındaki sektörlerden sadece yüzde 3,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret açık iş oranı il genelinin üzerinde kalmakta iken diğer sektörler ise il geneli açık iş oranının altında kalmaktadır. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise

yüzde 2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsimsel şartlara bakıldığında inşaat sektörünün başlama zamanlarına denk geldiği için inşaat sektöründeki açık iş sayısının yüksek çıktığı düşünülmektedir. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü de geniş bir sektör olmasından dolayı hem iş alanı geniştir hem de kalifiye eleman isteği sürekli mevcuttur. Bu durum da açık iş istatistiğine yansımaktadır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

KAYNAK: İPA 2015

Kars'ta toplam açık işlerin yüzde 23,3'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ortalamasının üzerinde olsa da düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 63,5 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki "farketmez" seçeneği yüzde 13,2 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Kars ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Kars'ta da, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Kars'ta daha keskindir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

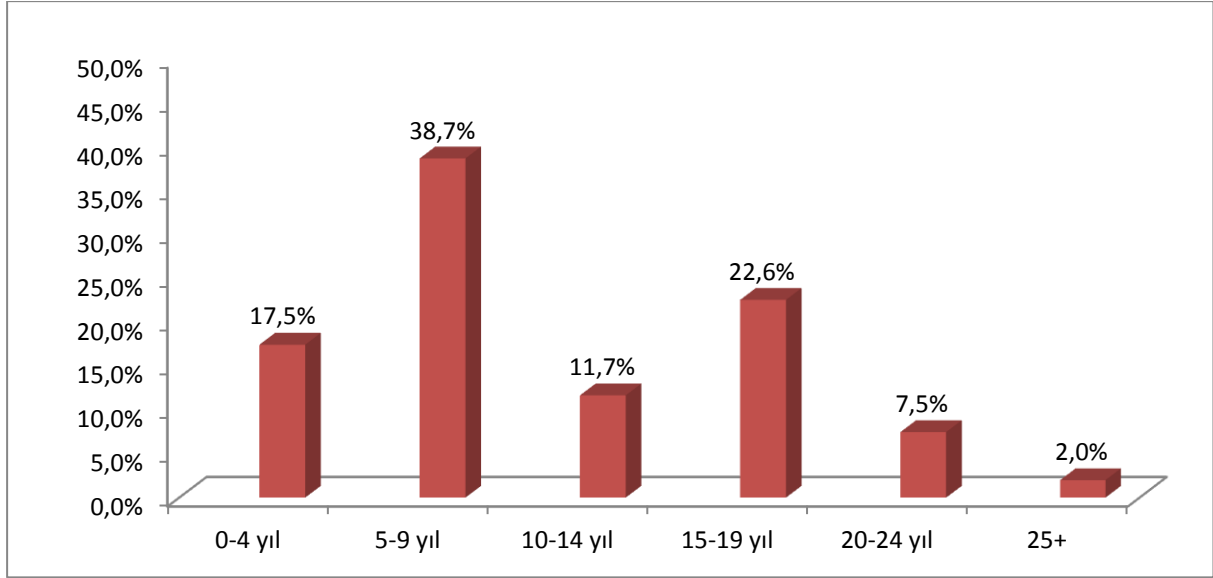
Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı	
	2015	2014
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	0
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	50,0%
Eğitim	40,0%	30,0%
İmalat	29,6%	33,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	23,2%	20,5%
İnşaat	23,1%	16,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,6%	47,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,4%	15,4%
Ulaştırma ve depolama	6,3%	11,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	14,3%
Genel Toplam	21,8%	22,3%

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 21,8 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Kars'ta sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 50 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım Sektörü ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Sektörüken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Kars'ta ikinci sırada yüzde 40 ile Eğitim sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 29,6 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Sektörlere göre açık işi olan işyerlerinin dağılımı 2014 yılı ile karşılaştırıldığında yüzde 0,5 gibi küçük bir azalma göstermiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe açık iş verme oranı 2014 yılına göre önemli bir artış yaparak yüzde 0'dan yüzde 50'ye yükselmiştir. Diğer sektörlerde açık iş verme oranı hemen hemen birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

Kars ilinde sektörel bazda; Diğer hizmet Faaliyetleri sektörü dışındaki tüm sektörlerde açık iş bulunmaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş arası grubuna sahip işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır. 2014 yılında ise en fazla açık işi olan iş yerleri 10-14 ve 20-24 yaş aralığındaki işyerleridir. Hem 2014 hem de 2015 yılında 25+ yaştaki iş yerlerindeki açık iş verme oranı en düşüktür. Bu durum Kars'taki köklü firmalarda personel sirkülasyonunun fazla olmamasından kaynaklanmaktadır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Kars ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 20: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
İmalat	11,8%	82,4%	5,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	14,0%	86,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	43,5%	41,3%	15,2%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	50,0%	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	75,0%	25,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	33,3%	66,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	0,0%	80,0%
Genel Toplam	23,1%	63,6%	13,3 %

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü, eğitim sektörü ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği oransal olarak yüzde 50'yi geçerek göze çarpmaktadır.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörü ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde açık işlerin tamamının erkek çalışan olduğu görülmektedir. İmalat sektörü ve İnşaat sektöründeki açık işlerin ise yüzde 80 üzeri oranla erkek çalışan olduğu görülmektedir.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründeki açık iş sayısı oranına bakıldığında yüzde 75 gibi büyük bir dilimin kadın çalışan talebi üzerine olduğu görülmektedir. Açık işlerde sektörel bazda bakıldığında çoğu sektörde spesifik olarak kadın çalışan aranmadığı görülmektedir.

Kars'ta açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre yüksek çıkmıştır. Kars'ta ki açık işler Türkiye geneli açık iş dağılımına yakın seyir izlemektedir.

Tablo 21: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Kars			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19	12,3%	8,8%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	36	24,2%	3,1%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	23,2%	2,8%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	11	7,3%	3,0%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30	20,1%	5,7%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	6	4,1%	1,7%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	12	8,1%	2,4%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	1	0,7%	0,4%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	151	100%	3,2%	100%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep yüzde 24,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır. İkinci sırada yüzde 23,2 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslek grupları yer almaktadır bu sırayı yüzde 20,1 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu takip etmektedir. Kars ilinde açık işveren meslek gruplarında ise Büro Hizmetlerinde Çalışanlar ilk sırayı almaktadır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Açık iş talebi olmayan meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri çalışanları meslek gruplarıdır. Kars ilinde

tarım sektöründe açık iş alınamamasını hem nitelikli çalışana ihtiyaç duyulmaması hem de tarım sektöründe çalışanların genellikle kendi faaliyetlerini yürütmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Türkiye’de ise Kars’ın aksine açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Kars ile benzer oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Kars’ta açık iş dağılımında üçüncü sırada yer alan sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında birinci sırada yer alan nitelik gerektirmeyen meslekler grubu ise açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu ise hem açık dağılımı hem de açık iş oranında orta sıralarda yer almaktadır.

Türkiye’de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Kars			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketme z	Kadın	Erkek	Farketme z
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	67,5%	21,6%	10,8%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	47,1%	41,8%	11,1%	21,3%	27,5%	51,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	8,6%	77,1%	14,4%	23,7%	41,7%	34,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	9,1%	9,1%	81,8%	17,6%	19,3%	63,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	100,0%	0,0%	11,0%	73,9%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	17,9%	82,1%	0,0%	12,6%	51,1%	36,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	100,0%	0,0%	17,0%	46,5%	36,4%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	23,1%	63,6%	13,3%	17,8 %	45,1 %	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Kars ilinin açık işlerinde erkekler ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde açık iş talepleri ağırlıklı olarak erkekler üzerindedir. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir. Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Yöneticiler meslek gruplarında taleplerin tamamının erkek çalışan olduğu görülmektedir. Bu oranların bu kadar uç noktalarda çıkmasında alınan açık iş sayılarının az olmasının etkisiyle olduğu düşünülmektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubudur. Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda da durum benzerdir ve açık işlerde kadınlar daha çok talep edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran eşit seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran “farketmez” seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Kars'ta hem de Türkiye'de eleman talebinde “farketmez” seçeneği en fazla olan meslek grubu profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Kars'tan farklı olarak profesyonel meslek grupları dışındaki meslek mensuplarında talep edilen elemanlarda “farketmez” seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 23: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Süt Toplama İşçisi	10,0%	Garson (Servis Elemanı)	9,7%
2	Beden İşçisi (Genel)	7,3%	Satış Danışmanı	8,4%
3	Satış Danışmanı	5,4%	Aşçı	6,5%
4	Kasiyer	5,4%	Kasap	3,2%
5	Pvc Doğramacı	4,6%	Beden İşçisi (Temizlik)	3,2%
6	Elektrikçi (Genel)	4,4%	Kasiyer	3,2%
7	Asansör Kurucusu Ve Bakımcısı	4,4%	Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	5,2%
8	Ön Muhasebeci	4,2%	Ön Muhasebeci	2,6%
9	Beton Ve Betonarme Kalıpcısı	3,6%	Beden İşçisi (Genel)	2,6%
10	Soğuk Demirci	3,6%	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	2,1%
11	Diğer Meslekler	43,7%	Diğer Meslekler	51,3%
Toplam		100%	Toplam	100%

KAYNAK: İPA 2015

Kars ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde Satış Danışmanı dışındaki meslekler değişmiştir. Bunlar sırasıyla Süt Toplama İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleridir. Geçen sene ilk sırada yer alan Garson ihtiyacı azalarak bu sene on ikinci sıraya gerilemiştir. Geçen sene açık iş sıralamasında üçüncü sırada yer alan Aşçı mesleği bu sene ilk 20 meslek arasına girememiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk on meslek içerisinde yer alan mesleklerden 6 tanesi (Garson (Servis Elemanı), Aşçı, Kasap, Beden İşçisi (Temizlik), Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni, Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)) bu sene ilk on meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene Süt Toplama İşçisi, Soğuk Demirci, Elektrikçi (Genel), Pvc Doğramacı, Beton Ve Betonarme Kalıpcısı, Asansör Kurucusu ve Bakımcısı meslekleri açık işlerde ilk on meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Kars'tan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

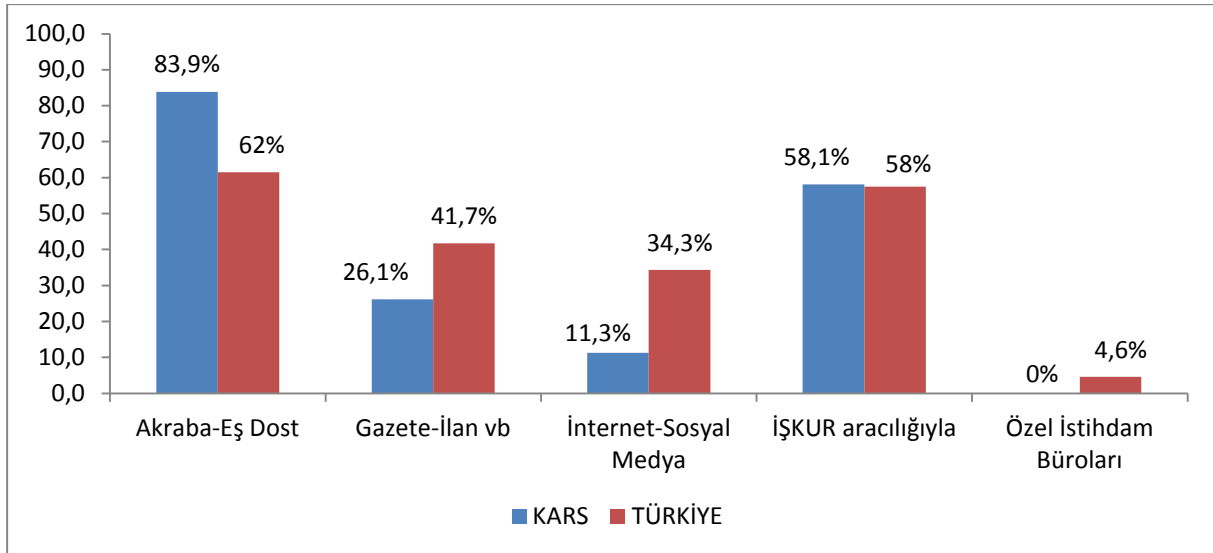
Tablo 24: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Farketmez
Kasiyer	Süt Toplama İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Bilgisayar İşletmeni	Beden İşçisi (Genel)	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Satış Danışmanı	Pvc Doğramacı	Bulaşıkçı (Stevard)
Ön Muhasebeci	Elektrikçi (Genel)	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Sekreter	Asansör Kurucusu Ve Bakımcısı	Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)
Reyon Görevlisi	Beton ve Betonarme Kalıpcısı	Ön Muhasebeci
Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)	Soğuk Demirci	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
Büro İşçisi	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Beden İşçisi (Temizlik)
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	Pazarlamacı	Grafik Tasarımcısı
Aşçı	Satış Danışmanı	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Bulaşıkçı (Stevard)	Sihhi Tesisatçı/Isıtma ve Sihhi Tesisatçı	Tarih Öğretmeni-Ortaöğretim
Okul Öncesi Öğretmeni	Forklift Operatörü	Fizyoterapist

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Kasiyer, Bilgisayar İşletmeni ve Satış Danışmanı iken, erkeklerde Süt Toplama İşçisi, Beden İşçisi(Genel) ve PVC Doğramacı yer almaktadır. 2014 yılında da kadınlarda açık iş sıralamasında ki ilk mesleğin kasiyer mesleği olması dikat çekicidir. Erkeklerde ise 2014 yılında Garson (servis Elemanı) ilk sırada olduğu görülmektedir. Açık işlerde “farketmez” seçeneğinde ise ilk üç meslek Garson (Servis Elemanı), Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim ve Bulaşıkçı vardır. Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Farketmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin arama kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Kars'ta birebir benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Kars'ta "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır ve ilin nüfusunun az olmasından kaynaklı olarak nitelikli işçi daha kolay bulunmasıdır. Kars'ta 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin arama oranı yüzde 62,6 iken bu sene 4 puan azalarak yüzde 58,1'e düşmüştür.

Tablo 25: Sektörlere Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
İmalat	94,1%	0,0%	2,9%	11,8%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	69,8%	25,6%	23,3%	51,2%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	93,5%	52,2%	2,2%	84,8%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66,7%	50,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	50,0%	0,0%	16,7%	66,7%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	60,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	83,9%	26,1%	11,3%	58,1%	0,0%

KAYNAK: İPA 2015

Kars'ta Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe açık iş arama kanalı olarak İŞKUR

kullanımı 2014 yılından 2015 yılına artış göstererek yüzde 100'e çıkmıştır. Türkiye genelinde de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ile Eğitim sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile aranmaktadırlar. Kars'ta "Akraba-Eş Dost" arama kanalı yoğun bir şekilde; İmalat sektörü, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü, Ulaştırma ve depolama sektörü, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde kullanılmaktadır. Özel İstihdam Büroları ilde bulunmadığı için bu arama kanalı kullanılmamaktadırlar. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründeki firmalar açık işlerini İŞKUR'dan talep etmemektedirler.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslek Grup	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Hizmet ve satış elemanları	94,4%	49,9%	2,8%	91,7%	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	81,8%	12,5%	15,4%	26,8%	0,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	78,3%	25,3%	21,7%	46,7%	0,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	77,4%	38,0%	0,0%	77,9%	0,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	91,0%	0,0%	0,0%	33,7%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	63,6%	0,0%	36,4%	90,9%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	100,0%	33,1%	0,0%	33,1%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	83,9%	26,1%	11,3%	58,1%	0,0%

KAYNAK: İPA 2015

Kars ilinde Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ve Yöneticiler meslek mensupları çalışan ararken tamamı Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. İŞKUR arama kanalını oransal olarak en fazla Hizmet ve satış elemanları, Profesyonel meslek mensupları ve Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar için kullanmaktadırlar. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, Profesyonel meslek mensupları ve Yöneticiler meslek grubu için gazete-ilan vb. arama kanalı kullanılmazken, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Yöneticiler, Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubu için İnternet-Sosyal Medya arama kanalı olarak kullanılmamaktadır.

Tablo 27: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Arama Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Kasiyer	100,00%	75,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Asansör Kurucusu ve Bakımcısı/Elektromekanik taşıyıcılar Bakım ve Onarımcısı	0,00%	100,00%	100,00%	100,00%	0,00%
Elektrikçi (Genel)	100,00%	16,70%	0,00%	100,00%	0,00%
Satış Danışmanı	75,00%	75,00%	0,00%	87,50%	0,00%
Ön Muhasebeci	50,10%	0,00%	0,00%	84,20%	0,00%
Beden İşçisi (Genel)	60,00%	40,00%	40,00%	40,00%	0,00%
Süt Toplama İşçisi	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
PVC Doğramacı	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Beton ve Betonarme Kalıpcısı	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Soğuk Demirci	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Diğer	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Genel Toplam:	83,90%	26,10%	11,30%	58,10%	0,00%

KAYNAK: İPA 2015

Kasiyer, Asansör Kurucusu ve Bakımcısı/Elektromekanik taşıyıcılar Bakım ve Onarımcısı, Elektrikçi (Genel) mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Süt Toplama İşçisi, Kasiyer, PVC Doğramacı, Elektrikçi (Genel), Beton ve Betonarme Kalıpcısı ve Soğuk Demirci mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak "Akraba Eş Dost" kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak "Akraba Eş Dost" arama kanalından sonra en çok "İŞKUR" arama kanalı kullanılmaktadır. Arama kanalında ilk önceliğin "Akraba Eş Dost" seçilmesinin sebebi her işverenin işyerine güvenebileceği bir tanıdığı aracılığıyla çalışan almak istemesidir. Çünkü tanıdık referansıyla gelen kişiler bir bakıma seçilmiş kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 28: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	92,2%	85,5%	50,6%	92,5%	66,7%	100,0%
Gazete-İlan vb.	37,3%	11,7%	72,2%	7,6%	16,6%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	7,4%	2,8%	49,4%	5,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	62,5%	70,9%	81,7%	35,2%	83,4%	0,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	27,0%	23,3%	14,7%	26,6%	4,0%	4,4%

KAYNAK: İPA 2015

Kars'ta açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 20-24 yaştaki firmalar, ikinci sırada 10-14 yaş arası firmalar, üçüncü

sırada ise 5-9 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 25+ yaş firmalar iken bu oran diğer yaş aralığındaki firmalarda da oldukça yüksek seviyelerdedir. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 10-14 yaş arası firmalardadır.

Tablo 29: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Kars			Türkiye		
	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	78,5%	15,2%	6,3%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	61,4%	36,0%	2,5%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	94,1%	5,9%	0,0%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	72,0%	23,3%	4,6%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	77,1%	15,6%	7,3%	67,5%	12,5%	19,9%

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Kars ili kısmen benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Kars'ta Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin büyük bir çoğunluğunun ilk 30 günde bulunduğu görülmektedir.

Tablo 30: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kars			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	93,7%	82,2%	75,1%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	43,6%	20,0%	25,1%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	2,9%	12,5%	19,9%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	82,2%	44,8%	79,9%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,4%
Toplam	23,1%	63,6%	13,3%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak "Akraba-Eş Dost", "Gazete-İlan vb." ve "İŞKUR" arama kanalları ile Kars'ta en fazla kadınlar aranırken Türkiye'de ise en fazla erkekler aranmaktadır. "İnternet-Sosyal Medya" aracılığı ile aranan açık işlerde hem Kars'ta hem de Türkiye de cinsiyet olarak "farketmez" seçeneği bildirilmiştir.

Arama kanalları incelendiğinde Kars ilinde cinsiyet olarak en fazla erkek çalışan aranmakta olduğunu görmekteyiz. Bir sonraki seçenekte ise Cinsiyeti "farketmez" tercihi yer alırken, son olarak

ise en az erkek çalışan aranmaktadır. Bu durum Kars ilinde genel olarak açık işlerin kadın çalışanlar üzerine yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 31: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	89,2%	50,0%	83,0%
Gazete-İlan vb	0,0%	10,0%	25,0%	11,1%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	25,0%	5,5%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	80,2%	100,0%	88,9%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 88,9'luk kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 83,0 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 56,4'ünde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 22,5'inde kadın eleman arandığı, yüzde 22,1'inde ise "farketmez" seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 80,2'si İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 100'lük oranıyla "Akraba-Eş Dost" ve "İŞKUR" dur.

Kars'taki açık işlerin yüzde 3,3'ü part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 2,0'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Kars genelinde açık iş arama kanallarından farklılık göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu ve İnternet-Sosyal Medya vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 32: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	50,0%	0,0%	40,0%
İŞKUR aracılığıyla	0,0%	50,0%	100,0%	60,0%
Gazete-İlan vb	0,0%	50,0%	0,0%	20,0%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 40,0'lık kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Yüzde 60,0 ile İŞKUR kanalıyla arandığı görülmekteyken yüzde 20 oranında da Gazete-İlan vb arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 40,0'ında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 20,0'sinde kadın eleman, yüzde 40,0'ında ise "farketmez" seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aramaktadır. İŞKUR arama kanalını tercih eden işyerleri de cinsiyet olarak "erkek" yada "farketmez" seçeneği ile çalışan aramaktadırlar. Gazete-İlan vb. arama kanalının sadece erkeklerin talep edildiği açık işler için kullanılması dikkat çekicidir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı

olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Kars'taki açık işlerin yüzde 81'i daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 33: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	29,1%	55,5%	15,4%	80,2%	0,0%	85,5%	0,0%	18,8%
Gazete-İlan vb.	41,8%	44,3%	13,9%	29,7%	0,0%	100,0%	0,0%	2,0%
İnternet-Sosyal Medya	5,9%	70,5%	23,6%	13,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	33,9%	47,2%	19,0%	69,1%	0,0%	100,0%	0,0%	2,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 80,2 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 69,1 ile İŞKUR'dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 18,8'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde 2,0'sinde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 80,7'lik kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. İŞKUR hizmetlerinden faydalananlar ile daha önce faydalanmayanlar arasında 17 puanlık bir fark vardır. Açık işlerin yaklaşık yüzde 70 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. İŞKUR'un daha önce hizmetlerinden yararlananların açık iş arama durumunda, oranı cinsiyet olarak "farketmez" denilen açık işler düşürmüştür. Farketmez seçeneğini tercih edenlerin hizmetlerden yararlanmayanlardaki oranı daha önce hizmetlerden yararlananlardan daha düşüktür. Bu durum açık iş olan mesleğin yapısından kaynaklanabilir. Özellikle sadece erkeklerin tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri incelendiği zaman açık iş kanallarıyla kadın işçi aranmıyor olması dikkat çekmektedir. Kadın çalışan arayan her işveren arama kanalı olarak daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Kars'ta 151 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme, Satış ve Pazarlama, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışmasına Uyum ve son olarak Yabancı Dil Becerisi gelmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadın eleman taleplerinde öncelikli beceri talebi İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci öncelikli beceri Satış ve Pazarlama becerisi iken üçüncü sırada ise Takım Çalışması becerisi gelmektedir. Erkek eleman talebinde bu öncelik değişmektedir. Erkek tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, üçüncü sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Farketmez eleman tercihinde ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmekteyken, ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Son olarak üçüncü sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Kadın eleman talebinde istenen beceriyi incelediğimiz zaman açık işlerin çağrı merkezleri, satış danışmanlıkları ve halkla iç içe olan meslekler olmasından kaynaklı olarak öncelikli becerinin iletişim ve İfade Etme Yeteneği olması açık işler ile paralellik olduğunu göstermektedir. Erkek çalışanlarda ise ilde, genel olarak bedensel güç ve aktiviteye dayalı olarak açık işlerin olmasından kaynaklı ilk sırada aranan becerinin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik geldiği düşünülmektedir.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında İnşaat sektöründe Yeterli Mesleki/Bilgi ve Tecrübe, Toptan ve perakende ticaret sektöründe İletişim ve İfade yeteneği, İmalat Sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Eğitim sektöründe iletişim ve ifade yeteneği ile Sorun çözme ve inisiyatif alabilme becerisi, Konaklama ve yiyecek Hizmetleri sektöründe Yeterli Mesleki Teknik/Bilgi ve Tecrübe, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektöründe iletişim ve ifade yeteneği, İdari ve destek hizmetleri sektöründe fiziki ve bedensel yeterlilik, Elektrik Gaz Buhar ve iklimlendirme sektöründe Bilgisayar kullanımı Sorun çözme ve yeterli mesleki teknik bilgi ve beceri yeteneği gelmekteyken son olarak Ulaştırma ve depolama sektöründe ise Fiziki bedensel yeterlilik Sorun çözme ve Yeterli Mesleki Teknik bilgiye sahip olma becerileri gelmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; hizmet ve satış elemanları, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler İletişim ve ifade yeteneğidir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundaki açık işlerde öncelikli olarak istenen beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarındaki açık işlerde öncelikli olarak istenen beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisidir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel meslek grubundaki açık işlerde öncelikli olarak istenen beceri Satış ve Pazarlama Yeteneğidir. Yönetici meslek grubundaki açık işlerde ise aranan iki öncelikli beceri ise İletişim ve İfade yeteneği ile Sorun çözme ve İnisiyatif alabilme becerisidir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleği bakıldığında en çok aranan öncelik İletişim ve ifade yeteneği iken ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Üçünü sırada ise Hesap Yapabilme (Analitik Düşünce) Yeteneği ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir.

En fazla açık iş olan Süt Toplama İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; Satış Danışmanı mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve Pazarlama Yeteneği ile Takım Çalışması; Kasiyer de ağırlıklı olarak İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve Pazarlama Yeteneği, PVC Doğramacı mesleğinde ise Hesap Yapabilme(Analitik Düşünce) beceri ile Bilgisayar Kullanımı becerisi en fazla aranan beceriler olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

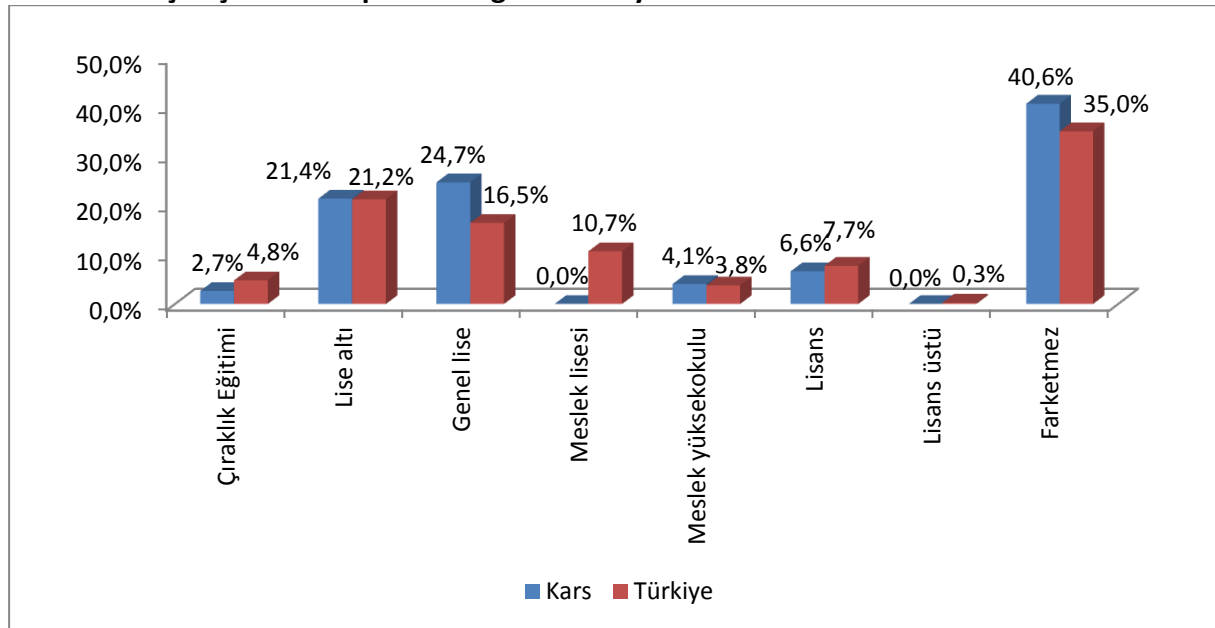
Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Kars genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ikinci sırada " Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe " dir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, Gazete-İlan vb. ve İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sırada becerilerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade etme Yeteneği ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 77,1'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Kars ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasındaki ilişkiye bakıldığında Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik, Proje Tabanlı Çalışma, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi becerilerinde açık işlerin genelde 0-30 gün arandığı görülmektedir. 31-89 günlük arama süresindeki becerilere bakıldığında Satış ve Pazarlama ile Takım çalışması becerisi aranırken, 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Kars'ta açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi "farketmez" olmuştur. Kars'ta açık işlerin yaklaşık yarısı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Kars ilinde açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi "farketmez", genel lise ve lise altı şeklindedir. Türkiye genelinde ise "farketmez" eğitim düzeyi ilk sırada iken Lise altı eğitim düzeyi ikinci sırada Genel lise seçeneği ise üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi ve Lisansüstü eğitim seviyesinde talep varken Kars ilinde bu eğitim seviyesinde talep bulunmamaktadır. Diğer eğitim seviyelerinde ise talep edilen düzeyler Türkiye geneli ile hemen hemen aynı sırayı izlemektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Kars'ta en yüksek oranda "farketmez" seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "biz işyerinde eğitiriz" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır.

Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 34: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	2,9%	3,1%	0,0%	2,7%
Lise altı	43,6%	17,8%	0,0%	21,4%
Genel lise	32,9%	20,6%	30,1%	24,7%
Meslek lisesi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	8,9%	2,1%	5,0%	4,1%
Lisans	2,9%	1,0%	39,8%	6,6%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Farketmez	8,9%	55,4%	25,0%	40,6%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyet olarak erkeklerde iken, eğitim düzeyi de "farketmez"dir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 63,5'ini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 43,6 ile lise altı, bunu takiben yüzde 32,9 ile genel lise olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi "farketmez" olarak yüzde 55,4 ve bunu takiben yüzde 20,6 ile genel lise eğitimi talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde yüzde 43,6 lise altı seçeneği talep edilirken, bu oran "farketmez" eğitim düzeyi ile erkeklerde yüzde 55,4'tür.

Tablo 35: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
İnşaat	0,0%	23,3%	23,3%	0,0%	2,3%	0,0%	0,0%	51,2%
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	41,3%	39,1%	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	15,2%
İmalat	11,8%	0,0%	11,8%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	73,5%
Eğitim	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	16,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%

İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	2,7%	21,4%	24,7%	0,0%	4,1%	6,6%	0,0%	40,6%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde imalat, inşaat, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi “farketmez” iken, toptan ve perakende ticaret sektöründe lise altı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ve Eğitim sektöründe Lisans, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe Meslek yüksekokulu, Ulaştırma ve depolama sektöründe ise Lise altı eğitim düzeyi talep edilmektedir. Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeylerinde çoğunlukla “farketmez” ve Lise Altı eğitim düzeyi tercih edilme sebebi firmaların nitelikli elemanlarını sürekli çalıştırmaları, diğer personellerinde ise sürekli bir değişim olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun diğer bir sebebi ise önerilen ücretin az olması olabilir. Çünkü lisans ve üstü eğitilmiş kişilerin ücret beklentileri daha fazla olmaktadır. Açık işlerde meslek lisesi mezunu eğitim düzeyine sahip olan kişilerin tercih edilmemesi de dikkat çekici bir durumdur.

Tablo 36: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıracılık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksek okulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Hizmet ve satış elemanları	0,0%	38,8%	41,6%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	14,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	0,0%	12,5%	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	81,8%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	3,3%	21,7%	21,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	53,3%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	5,4%	32,7%	45,2%	0,0%	10,9%	0,0%	0,0%	5,9%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	0,0%	8,2%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	83,5%
Profesyonel meslek mensupları	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	90,9%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	32,7%	0,0%	33,1%	0,0%	34,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	3,6%	23,8%	17,7%	1,9%	1,0%	2,3%	0,3%	49,6%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi “farketmez”dir. Hizmet ve satış

elemanları, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve Yöneticiler meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise olarak belirtilmiştir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları sektörde ise talep edilen eğitim düzeyi Meslek yüksekokulu olarak belirtilmiştir. Lisansüstü ve Meslek Lisesi eğitim düzeyinde herhangi bir talep olmamıştır.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 37: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Farketmez	94,9%	1,7%	1,6%	18,3%	0,0%
Genel lise	68,3%	42,1%	17,7%	83,8%	0,0%
Lise altı	86,4%	70,4%	16,8%	100,0%	0,0%
Lisans	60,0%	0,0%	40,0%	100,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	83,5%	0,0%	0,0%	49,2%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	86,0%	18,2%	13,8%	78,8%	0,8%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibarıyla arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin “farketmez”, Meslek yüksekokulu ve Çıraklık Eğitimi olarak belirtildiği açık işlerde işverenlerin büyük oranda akraba-eş-dost arama kanalını tercih ettiği görülmektedir. Genel lise, Lise altı ve Lisans eğitim düzeylerinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Kars genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 38: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Farketmez	90,0%	8,4%	1,6%
Genel lise	69,7%	16,8%	13,5%
Lise altı	62,3%	34,6%	3,1%
Lisans	90,0%	10,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	66,9%	0,0%	33,1%
Çıraklık Eğitimi	50,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	77,1%	15,6%	7,3%

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta Çıraklık Eğitimi, Lise altı, Meslek Yüksekokulu, Lisans, Genel Lise ve Farketmez eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edildiği görülmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Kars ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 39: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
İmalat	79,4%	2,9%	17,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	93,0%	7,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	56,5%	34,8%	8,7%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66,7%	16,7%	16,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	75,0%	25,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	80,0%	20,0%	0,0%
Genel Toplam	77,1%	15,6%	7,3%

Kaynak: İPA 2015

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde açık işlerin karşılanması diğer sektörlerle göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

Tablo 40: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	67,3%	32,7%	0,0%
5-9	76,9%	8,8%	14,3%
10-14	86,3%	9,1%	4,6%
15-19	79,9%	10,1%	10,0%
20-24	66,7%	16,6%	16,6%
25+	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	77,1%	15,6%	7,3%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 77,1'ini 0-30, yüzde 15,6'sını 31-89, yüzde 7,3'ünü 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. 0-4 yaş arası ve 25+ yaş işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığını ve tamamının 0-89 günde bulmakta olduğunu görmekteyiz. Açık işlerini karşılamakta zorlanan yaş grubu yüzde 16,6'lık oranla 90+ gündür eleman arayan 20-24 arası yaş grubudur.

Tablo 41: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
-------------	----------	-----------	----------

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	39,3%	49,8%	10,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	69,6%	19,4%	11,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	91,4%	2,9%	5,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	81,8%	9,1%	9,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	93,3%	6,7%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34,2%	33,1%	32,7%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	91,0%	9,0%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	77,1%	15,6%	7,3%

Kaynak: İPA 2015

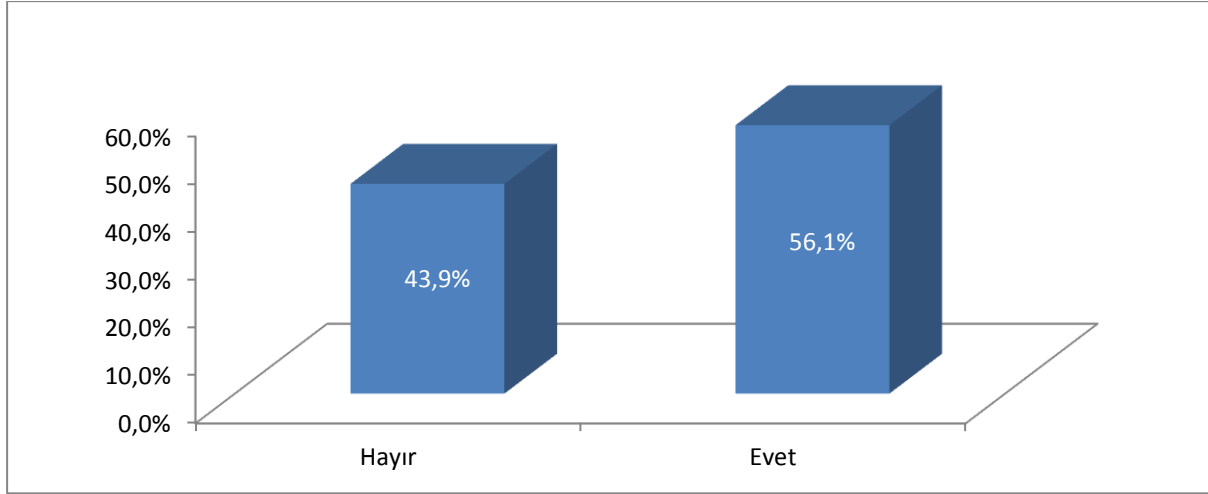
Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise Yöneticiler meslek grubudur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Kars ilindeki işyerlerinin yüzde 56,1'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Kars ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir. Kars'ta araştırma kapsamında bulunan iş yerlerinin yüzde 21,8 inde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Bu durum büyüme eğilimi olan işyerlerinin nitelikli eleman bulamama nedeni ile adım atamadığını göstermektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir. Kars ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile imalat sektörleri izlemektedir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. “Diğer hizmet faaliyetleri”, “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı”, “Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri”, “Eğitim”, “Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı” sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 50’sinden fazlası eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran oldukça yüksektir.

Tablo 42: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
İmalat	27	24	88,9%	27	19	70,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	1	50,0%	2	1	50,0%
İnşaat	62	33	53,6%	57	27	48,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	83	43	51,8%	83	50	59,8%
Ulaştırma ve depolama	18	5	29,4%	16	6	37,5%

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	13	76,5%	17	14	82,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	7	75,0%	9	5	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13	5	38,5%	13	3	23,1%
Eğitim	10	6	60,0%	10	6	60,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	4	100,0%	4	3	75,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	4	57,1%	5	3	60,0%
Genel Toplam	253	145	57,4%	245	138	56,1%

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 8 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında ise neredeyse aynı miktarda azalış olmuştur.

2014 yılı İPA çalışmasında Kars'taki işyerlerinin yüzde 57,4'unun eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 2 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranda yaklaşık 1 puanlık bir azalışla yüzde 56,1 gerilediği görülmektedir. 2014 yılı ve 2015 yılı kıyaslandığında belirgin bir değişiklik olmadığı göze çarpmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 25 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü yüzde 50, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü yüzde 75 işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Bu oranlamalara bakıldığında işyeri sayısı göz ardı edilmemelidir. Oranı yüksek çıkan sektörlerde işyeri sayısının düşük olması ve mevcut işyerlerinin temininde güçlük çekilen iş bildirmesi yüzdeler oranın yüksek çıkmasında etkili olmaktadır.

Kars'ta geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalsa da Türkiye geneli oranının oldukça üzerindedir.

Kars'ta 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 363 kişilik işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 43: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	19	19
Hizmet ve satış elemanları	108	36
Nitelik gerektirmeyen meslekler	37	35
Profesyonel meslek mensupları	23	11
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	108	30
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	34	6

Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	34	12
Yöneticiler	0	1
Genel Toplam	363	151

Kaynak: İPA 2015

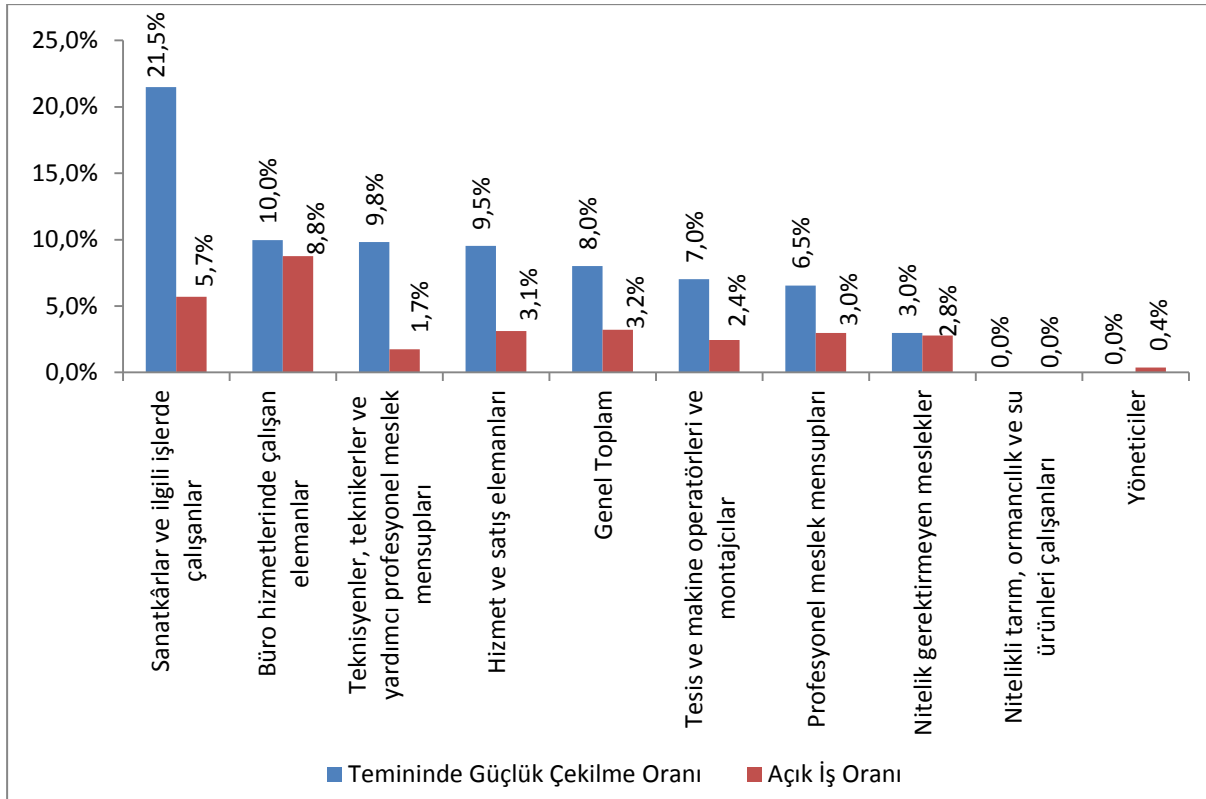
Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 29,7’lik pay ve 108 kişi ile “sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar” ve “Hizmet ve Satış Elemanları” meslek gruplarının ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 10,1’lik pay ve 37 kişi ile “Nitelik gerektirmeyen meslekler”, yüzde 9,4’lük pay ve 34 kişi ile “Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları” ile “Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar” meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise “Hizmet ve satış elemanları” yüzde 24,2 lik pay ve 36 kişi ile ilk sırada yer alırken, “Nitelik gerektirmeyen meslekler” yüzde 23,2 lik pay ve 35 kişi ikinci sırada yer almaktadır. “Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar” yüzde 20,1 lik pay ve 30 kişi ile üçüncü sırada yer almaktadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin yoğun talep görmesi ilde meslek beceriye dayalı eleman bulma zorluğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde elemen temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Kars ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17’de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Kars'ta sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 21,5'inin temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA'da sırayı yüzde 10 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ve yüzde 9,8 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları almaktadır. Genel ortalamanın üstünde kalan son meslek grubu ise yüzde 9,5 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu olmuştur. Temininde güçlük çekilmediğini belirtilen meslek grupları "Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları" ile "Yöneticiler" olmuştur.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Kars'ta eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 44: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

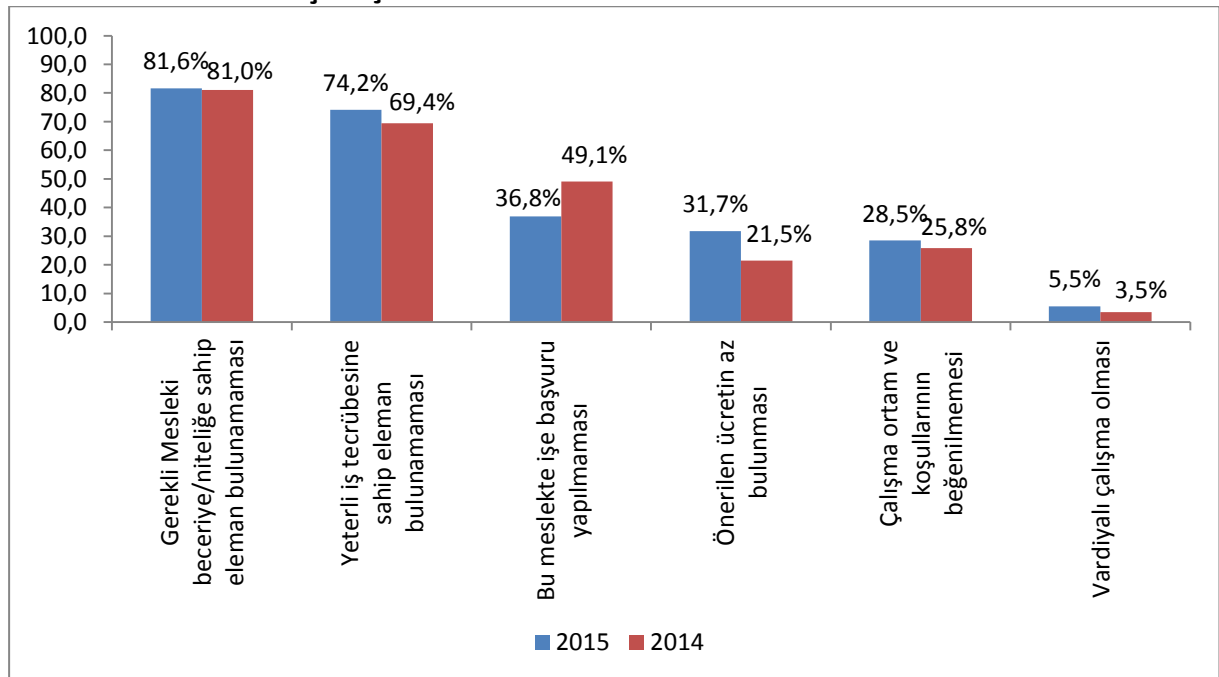
Meslek	Dağılım
Garson (servis elemanı)	7,3%
Aşçı	7,3%
Satış danışmanı	4,2%
Sihhi tesisatçı/ısıtma ve sıhhi tesisatçı	3,9%
Elektrikçi (genel)	3,0%
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	2,8%
Pazarlamacı	2,5%
Kasiyer	2,5%
Pişirici (ekmek)	2,5%
Asansör kurucusu ve bakımcısı/elektromekanik taşıyıcılar bakım ve onarımcısı	2,4%
Diğer	60,2%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Garson (Servis Elemanı) mesleği yüzde 7,3'lük payla ilk sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 meslek oldukça birbirine yakın çıkmıştır. Garson, Aşçı ve Satış Danışmanı meslekleri temininde güçlük çekilen mesleklerin başında gelmektedir. Bu meslekler Kars işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen ilk üç meslektir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

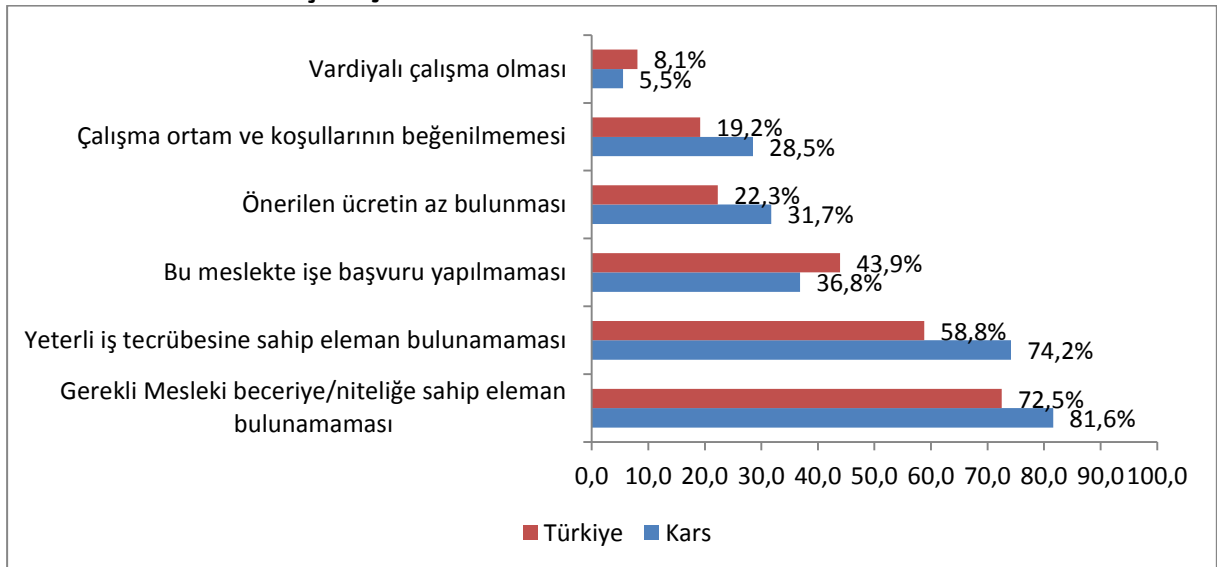
Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- ❖ Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- ❖ Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- ❖ Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- ❖ Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18’de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden “Bu meslekte işe başvuru yapılmaması” olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 49,1’i söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 13,7 puanlık bir azalışla yüzde 36,8 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından en çok işaretlenen nedenler ise sırasıyla yüzde 81,6 işveren tarafından işaretlenen “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ikinci sırada yüzde 74,2 işveren tarafından işaretlenen “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” üçüncü sırada yüzde 36,8 işveren tarafından işaretlenen “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” dördüncü sırada yüzde 31,7 işveren tarafından işaretlenen “Önerilen Ücretin Az Bulunması” beşinci sırada yüzde 28,5 işveren tarafından işaretlenen “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” olmuştur. Son sırada ise yüzde 5,5 işveren tarafından işaretlenen “Vardiyalı Çalışma Olması” olmuştur. Kars ilinde vardiyalı çalışmanın pek yapılmaması bu nedenin son sırada çıkmasında etkili olmuştur. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

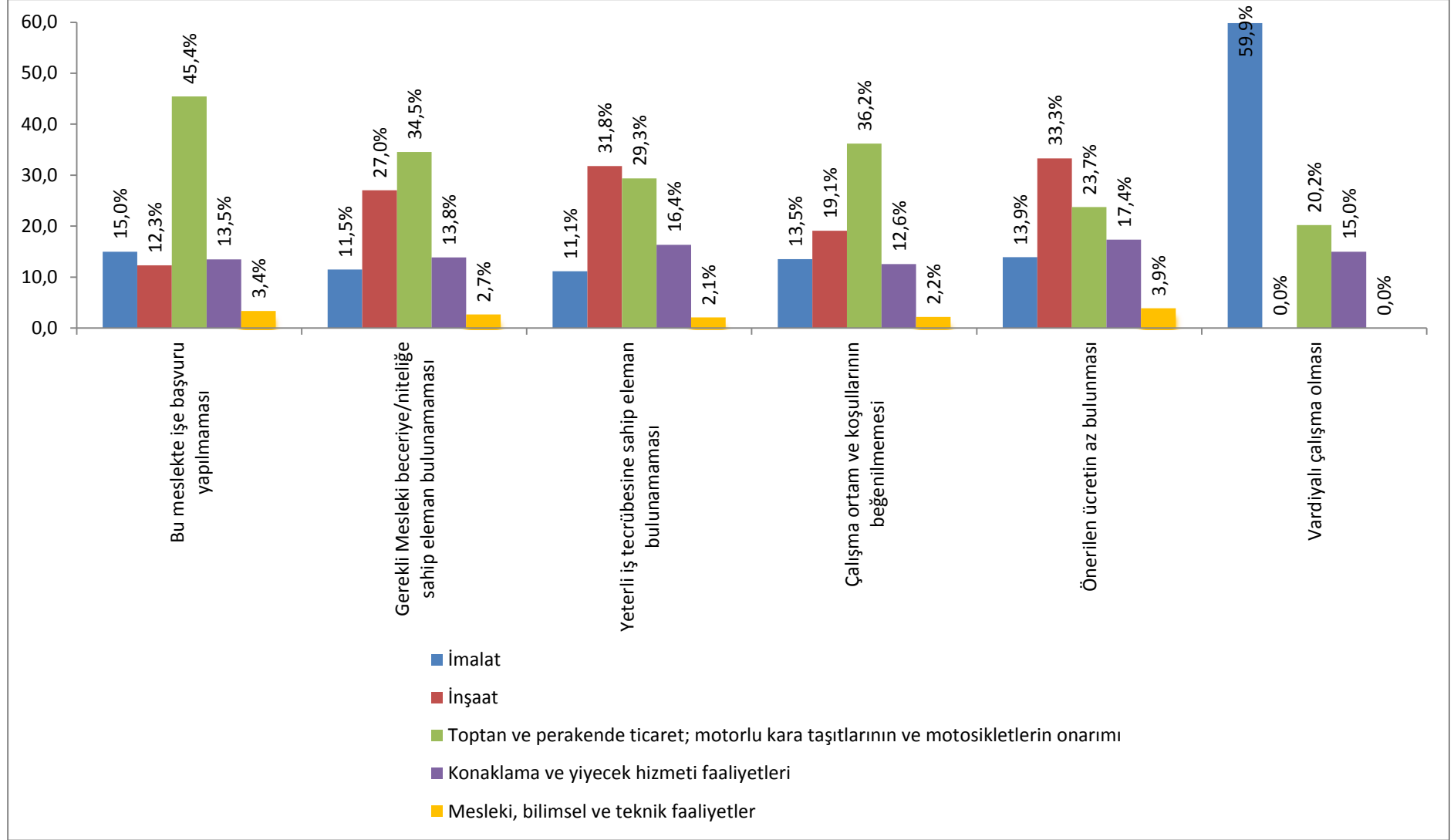
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Kars ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Kars'ta işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması", "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması", "Önerilen Ücretin Az Bulunması" ve "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Kars'ı Türkiye geneli sıralamasından altında bırakan iki neden vardır. Bunlardan ilki yüzde 2,6 puanlık farkla "Vardiyalı Çalışma Olması" , ikincisi de yüzde 7,1 puanlık farkla "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleridir. Söz konusu iki neden de Kars'taki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; imalat sektöründe en yüksek yüzde 59,5 ile vardiyalı çalışmanın olmasıyken, İnşaat sektöründe yüzde 33,3 ile önerilen ücretin az bulunması, Toptan ve Perakende ticaret sektöründe en yüksek yüzde 45,4 ile bu meslekte işe başvuru yapılamaması, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 17,4 ile önerilen ücretin az bulunması gelmektedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ise yüzde 3,9 ile önerilen ücretin az bulunması en büyük neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sektörde güçlük çekilme nedeni diğer nedenlerde de kayda değer bir orana sahip değilken dikkat çeken diğer nokta ise Toptan ve Perakende ticaret sektöründe ise diğer temininde güçle çekilme nedenlerin de kayda değer bir miktarda yüzdeye sahip olmasıdır.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; “Vardiyalı Çalışma Olması” nedeninin, özellikle İnşaat sektörü ve Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 45: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Garson (servis elemanı)	6,0%	9,0%	9,5%	1,9%	3,5%	10,0%
Aşçı	5,3%	7,6%	8,0%	8,7%	4,3%	10,0%
Satış danışmanı	8,3%	5,1%	1,5%	10,8%	0,0%	0,0%
Sıhhi tesisatçı/ısıtma ve sıhhi tesisatçı	0,0%	3,7%	4,9%	3,2%	8,6%	0,0%
Elektrikçi (genel)	5,7%	3,7%	3,3%	3,2%	2,9%	0,0%
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	0,0%	1,7%	2,3%	3,9%	5,3%	15,1%
Pazarlamacı	0,0%	2,7%	3,4%	1,0%	0,9%	0,0%
Kasiyer	5,3%	3,1%	1,5%	7,8%	2,6%	5,0%
Pişirici (ekmek)	2,2%	2,4%	1,9%	1,0%	2,6%	10,0%
Asansör kurucusu ve bakımcısı/electromekanik taşıyıcılar bakım ve onarımcısı	0,0%	0,7%	3,3%	6,4%	5,7%	0,0%
Beden işçisi (genel)	0,8%	0,4%	0,4%	6,9%	0,9%	0,0%
Temizlik görevlisi	6,1%	0,0%	1,5%	1,9%	6,1%	10,0%
Bulaşıkçı (Stevard)	2,3%	2,1%	1,9%	1,9%	3,5%	0,0%
Elektrik-elektronik teknisyeni	5,3%	2,4%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Resepsiyon görevlisi (ön büro elemanı)	0,7%	1,8%	1,1%	0,0%	1,9%	5,0%
Fayans, seramik ve karo döşemecisi	0,0%	1,9%	2,0%	0,0%	4,8%	0,0%
Süt toplama işçisi	3,8%	0,0%	0,0%	0,0%	4,4%	0,0%
Bilgisayar işletmeni	3,8%	1,7%	0,0%	4,9%	0,0%	0,0%
Hamurkar	0,7%	1,4%	1,1%	0,0%	0,0%	10,0%
Vinç operatörü	0,0%	1,5%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Garson (Servis Elemanı) ve Aşçı mesleklerinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi vardiyalı çalışma olması olarak yansımıştır. Bununla beraber Satış danışmanı mesleğinde “çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi”, Sıhhi tesisatçı mesleğinde “önerilen ücretin az bulunması” ve Elektrikçi mesleğinde ise “bu mesleğe başvuru yapılmaması” arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Garson, Aşçı, Satış Danışmanı ve Sıhhi tesisatçı mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır. Tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

Tablo 46: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	65%	35%
İEP	76%	24%
İşveren Danışmanlığı	57%	43%
Mevzuat Danışmanlığı	58%	42%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre eleman talebi, işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve Mevzuat Danışmanlığı hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işbaşı eğitim programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise Eleman talebinin İŞKUR dan karşılanmaya çalışılması olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin bu sıkıntıdan kurtularak daha kolay ve hızlı bir şekilde talebini karşılaması için bu yolu yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

Kars ilinde işyerlerinin yüzde 58’i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 22’sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 58’i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39’dur.

Tablo 47: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	8	2	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	2
İnşaat	3	2	5
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	9	3	12
Ulaştırma ve depolama	2	2	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	0	6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	6	6
Genel Toplam	29	16	45

Kaynak: İPA 2015

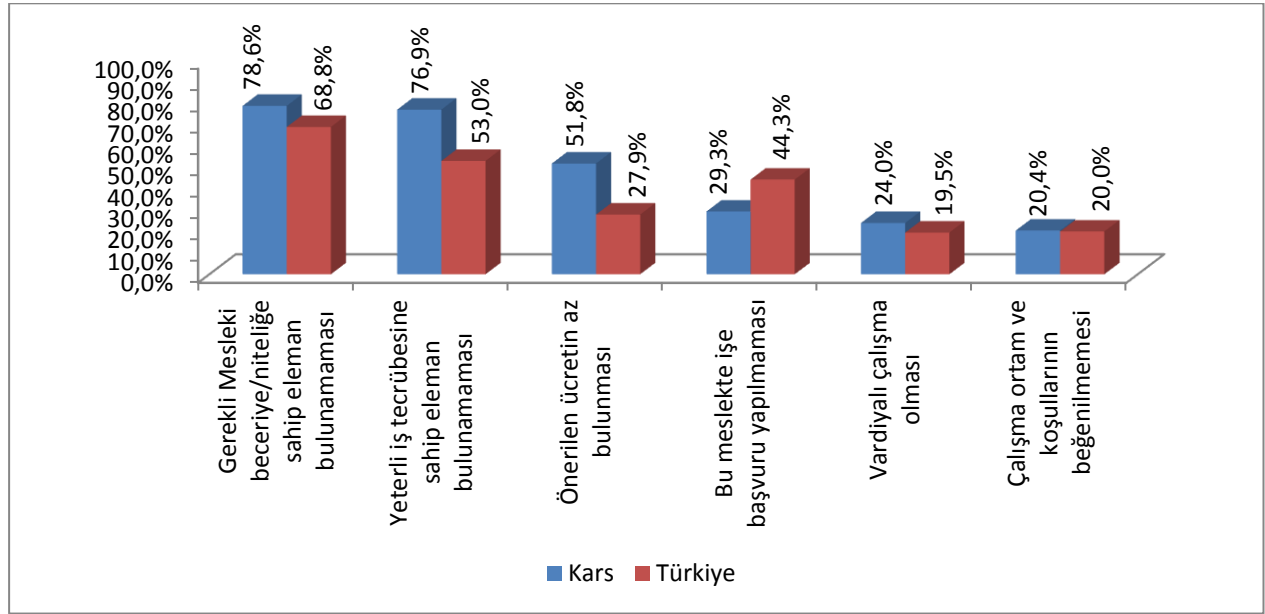
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin yarıdan fazlası eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oranı imalat sektörü yüzde 80, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı Yüzde 75 ile takip etmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21’de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Vardiyalı çalışma yapma konusunda ise Kars ile Türkiye geneli ayrılmaktadır. Türkiye genelinde en düşük orana vardiyalı çalışma sahipken, Kars'ta ise Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi son sıradadır.

Kars ilinde işyerlerinin yüzde 58'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 2'si ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 50'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 48: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1	0	1
Toptan Ve Perakende Ticaret	1	2	3
Genel Toplam	2	2	4

Kaynak: İPA 2015

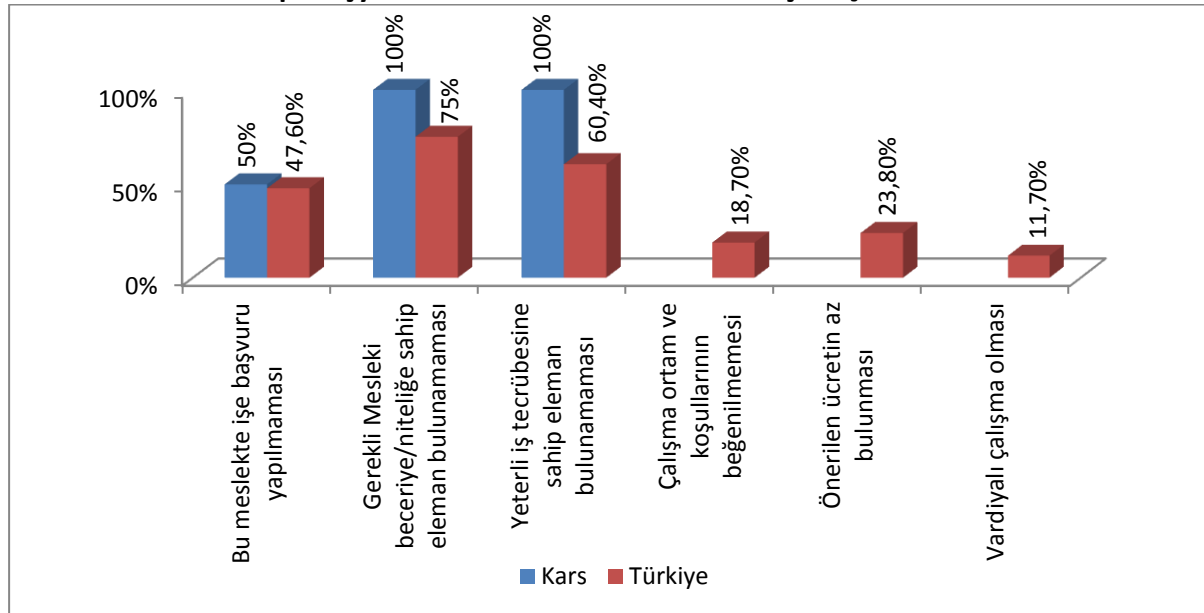
Kars'ta sektörel olarak sadece Madencilik ve Taş ocakçılığı sektörü ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ihracat yaptıklarını belirtmişlerdir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Kars'ta ihracat yapan işyerlerinden sadece Madencilik ve Taş ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde yüzde 100 güçlük çekerken bu sektörde işyeri sayısının az olması bu oranın yüksek çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra ise İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Kars ili sıralaması birbirine yakındır. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, önerilen ücretin az olması ve vardiyalı çalışma nedenleri ise bu alanda işverenler tarafından engel nedeni olarak belirtilmemiştir.

Kars'ta işyerlerinin yüzde 58'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 9,7'inin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 52'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 49: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1	0	1
İmalat	1	0	1
İnşaat	2	3	5
Toptan Ve Perakende Ticaret	4	1	5
Ulaştırma Ve Depolama	0	3	3
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5	0	5
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	1	0	1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Eğitim	1	0	1
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	26	24	50

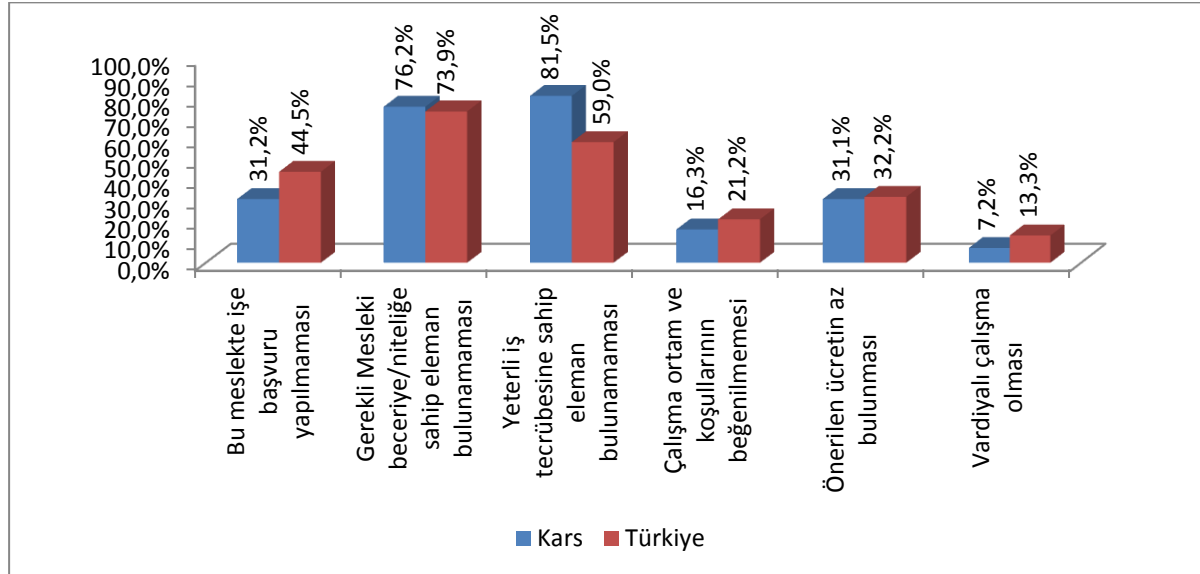
Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Part-time çalışanı olan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Kars'ta Ulaştırma ve Depolama sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir. İnşaat ve Toptan ve perakende ticaret sektörünün dışındaki part-time çalışanı olan iş yerlerinin tamamı eleman temininde yüzde 100 güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve Önerilen ücretin az bulunması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Kars ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Kars ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Vardiyalı çalışma olması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde vardiyalı çalışmak istemeyenler için problem teşkil etmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçeneqli bir yanıtı vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 50: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,3%
İhracat Yapan İşyerleri	7,3%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	10,9%
Genel Toplam	6,6%

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,3 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 7,3, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 10,9 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,6'dır. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Kars ili Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergelerde ortalamanın üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Kars'ta tüm sektörlerde 297 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektörün İdari ve Destek Hizmetleri faaliyetleri olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 51: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektör	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Toptan ve Perakende Ticaret	31	2,6%
İnşaat	156	14,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-5	-0,7%
Eğitim	10	3,0%
İmalat	19	6,3%
Ulaştırma ve Depolama	23	8,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	32	12,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	25	22,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4	5,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	1,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	1	2,3%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0,0%
Genel Toplam	297	6,6%

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerinde herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü yüzde 22,2 oranında 25 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 14,1'lik bir oranla bu sektörü İnşaat sektörü takip etmektedir ki burada da 156 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olması İnşaat sektörünü olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur. İmalat sektörü yüzde 6,3 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu yalnızca Profesyonel Meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 52: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranları
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	41	3,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	25	2,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	178	35,4%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	26	5,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	-2	-0,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	17	4,9%
Yöneticiler	0	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12	6,2%
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	297	6,6%

Kaynak: İPA 2015

Kars'ta meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 178 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 35,4 oranında sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu için yüzde 5,4 oranında ve nitelik gerektirmeyen meslek grubu için ise yüzde 3,4 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir. İlde sadece profesyonel meslek mensupları meslek grubunda azalış beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda ise 12 kişilik artış yüzde 6,2'lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca nitelikli tarım, ormanlık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Kars'ta en fazla istihdam artışı beklenen sektörün İnşaat olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve nitelik gerektirmeyen meslekleri en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 53: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Soğuk Demirci	Şoför (Yolcu Taşıma)
Beton ve Betonarme Kalıpcısı	Servis Şoförü (Okul)
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	Servis Komisi
Beden İşçisi (Genel)	Topoğraf Yardımcı Elemanı
Sıvacı	İnşaat Mühendisi
Ağır Kamyon Şoförü	Muhasebeci
Temizlik Görevlisi	Eczacı Kalfası
Taş Duvarcı-İnşaat	Çaycı
Satış Danışmanı	Jeoloji Mühendisi
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	Topoğraf

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin çoğunun eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağına bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 60 farklı meslekte 348 kişilik istihdam artışı beklenirken, 151 farklı meslekte de 52 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 54: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Temizlik Görevlisi	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)
Aşçı	Soğuk Demirci
Rezervasyon Görevlisi-Otel	Taş Ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı
Garson (Servis Elemanı)	Elektrik Teknikeri
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Sihhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sihhi Tesisatçı
Hamurkâr	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Metal Çatı İşçisi
Forklift Operatörü	Mermer İşçisi
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Döşeme ve Duvar Kaplamacısı
Elektrik Teknikeri	Şantiye Şefi-İnşaat
Bulaşıkçı (Stevard)	Temizlik Görevlisi
Bagaj Taşıyıcısı (Bellboy)	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Soğuk Demirci olmasına rağmen vardiyalı çalışma ve ihracat yapılan işyerlerinde ise Temizlik Görevlisi mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time

çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalış bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 55: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektör	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş ocakçılığı	*	*	100,0%	*
İmalat	22,2%	*	74,1%	3,7%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	50,0%	*	*	50,0%
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	*	*	100,0%	*
İnşaat	17,3%	3,8%	65,4%	13,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	14,6%	4,9%	59,8%	20,7%
Ulaştırma ve Depolama	18,8%	6,3%	68,8%	6,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	35,3%	5,9%	52,9%	5,9%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	37,5%	*	37,5%	25,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	*	7,7%	92,3%	*
Eğitim	10,0%	*	60,0%	30,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	50,0%	*	25,0%	25,0%
Diğer Hizmet faaliyetleri	20,0%	*	60,0%	20,0%
Genel Toplam	18,5%	3,8%	63,0%	14,7%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Kars'taki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Kars'taki işyerlerinin yaklaşık yüzde 63'ünün geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Kars'ta işyerlerinin yaklaşık yüzde 14,7'si istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Kars ilinde işyerlerinin yüzde 18,5'i geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,8'i istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Kars'ta en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 50 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörü iken en çok azalış İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe yüzde 7,7 oranındadır.

Bunun yanı sıra yüzde 92,3 gibi yüksek bir oranda İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Kars İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

İŞKUR'a Kayıtlı işsiz sayısının yıllar itibariyle artarak 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle 10 bin 396 kişi olmuştur. Ancak Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu ilk üç meslek sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Beden işçisi (Temizlik), Beden İşçisi (İnşaat) meslekleridir. Bu durum kuruma kayıtlı nitelikli işgücünün arttırılması için çalışmalar yapılması gerektiğini göstermektedir. Böylelikle işverenlerin işgücü istemleri daha kolay ve hızlı karşılanabilecektir.

2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 2 bin 206 dır. Açık işlerde birinci sırayı 359 açık iş ile Temizlik Görevlisi ikinci sırayı 195 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırayı ise 162 açık iş ile Güvenlik Görevlisi meslekleri almaktadır. İş arayan vatandaşlarımızın daha kolay iş bulabilmeleri için açık iş sayısının arttırılması ve meslek seçeneğinin daha fazla olması gerekmektedir.

Kars ilinde 2015 Yılı Haziran ayı itibariyle işsizlik ödeneğine başvuru yapan ve hak eden kişi sayısı 642 kişi olmuştur. Başvuran kişilerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalıştığı görülmektedir.

16 Mart – 30 Nisan 2015 tarih aralığında İşgücü Piyasası Analizi saha çalışması tamamlanmıştır. Bu kapsamda, Kars genelinde 245 işyeri ile yüz yüze görüşülerek veri toplanmıştır. Araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 bin 521 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 86'sı erkek, yüzde 16'sı kadındır. Bu sonuç il genelinde kadın istihdam oranının oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Kars'ta kadın istihdamının arttırılması ile ilgili özel çalışmalar yapılmalıdır.

Kars ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 34,7'si 5-9 yaş grubunda olan işyerleridir. Daha sonra ise daha 15-19 yaş grubunda olan işyerleri gelmektedir. En az işyeri ise 25 ve üzeri yaştaki işyerleridir. Köklü ve kurumsal firma sayısının az olması ildeki nitelikli iş gücünün ihtiyaçlarını karşılayamamakta ve nitelikli iş gücünün il dışına yönelmesine sebep olmaktadır.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdedir. Çalışanların yüzde 27'si bu meslek grubundadır. Kars'ta gerekli yatırımların yapılmasıyla diğer meslek gruplarının da istihdam alanı arttırılmalıdır.

Kars ilindeki işyerlerinin yüzde 56,1'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Bu iş yerlerinde toplan 363 kişilik işgücünün temininde güçlük çekildiği belirtilmiştir. Kars'ta araştırma kapsamındaki işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yüzde 81,6 ile Gerekli

Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Bunu yüzde 74,2 ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve yüzde 36,8 ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması takip etmektedir. Bu sonuç aktif iş gücü politikalarının etkinliğinin arttırılması gerektiğini göstermektedir.

Çalışmanın yapıldığı döneme göre, 2016 yılının Mart-Nisan aylarında Kars'ta tüm sektörlerde 297 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) **üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası** verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fikraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 nçı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :

Örnek No :

İşletmenin Yasal Unvanı :

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:
MAHALLE	:
Cadde/Sokak	:
İÇ/DIŞ KAPI NO	:
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	Unvanı :
Tarih	:	Telefonu :
E-Posta	:	İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet Hayır
↓
(.....) Yılından bu yana

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi İşbaşı Eğitim Programları Çalışanlara Yönelik Eğitim

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) Kısa Çalışma Ödeneği

Mevzuat Danışmanlığı İşveren Danışmanlığı

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz → 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen En Az Eğitim Düzeyi 1. Çırtıklık 2. Lise altı 3. Genel İse 4. Meslek L. 5. Meslek yüksek okul 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler*			İle ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz**			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?					
				1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-99 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1-En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yolu Görüşme Etmişiz. **TEŞEKKÜRLER.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni*					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADİYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336

İĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SIİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924

VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örnekleme İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığına ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün İSCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işsiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (inaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $(\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz})) / (\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}) \times 100$

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul

4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksikliği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu

değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	1.825	50.164	1.771	2.865	2.732	3,4%	5,4%